

IES Bovalar – Secció Borriol (Borriol)

Grup classe: 1er ESO A

- ❖ Unitat 1. “Apadrina una llengua minoritària” (Activitat nova)
- ❖ *Unit 1. “Sponsor a minority Language” (New)*
- ❖ Unitat 2. “Prejudicis lingüístics” (Activitat 2. “Prejudicis lingüístics”)
- ❖ *Unit 2. “Language prejudices” (Activity 2. “Language prejudices)*

IES Isabel de Villena (València)

Grup classe: 2n BAT Art

- ❖ Unitat 1. “Autoestima i espai lingüístic personal” (Activitat nova)
- ❖ *Unit 1. “Self-esteem and personal linguistic space” (New)*
- ❖ Unitat 2. “Música en valencià” (Activitat nova)
- ❖ *Unit 2. “Valencian music” (New)*

IES Maria Blasco (Sant Vicent del Raspeig)

Grup classe: 2n BAT B

- ❖ Unitat 1. “Toponímia, paisatge lingüístic i denominació d’emplaçaments en una llengua minoritària” (Activitat 5. “Toponímia, paisatge lingüístic i denominació d’emplaçaments en una llengua minoritària”)
- ❖ *Unit 1. “Place names, Language landscape in a minority Language” (Activity 5. Toponymy, linguistic landscape and signage in a minority language”)*
- ❖ Unitat 2. “Nous i noves parlants de llengües minoritàries” (Activitat 7. “Nous i noves parlants de llengües minoritàries”)
- ❖ *Unit 2. “New speakers of minority languages” (Activity 7. “New speakers of minority languages”)*

IES Porçons (Aiello de Malferit)

Grup classe: 4t ESO

- ❖ Unitat 1. “Una aproximació a les llengües minoritàries. El cas del català. Estat de la qüestió” (Activitat 1. “Què es una llengua minoritària”. Activitat 2. “Prejudicis lingüístics”)
- ❖ *Unit 1. “An approach to the minority languages. The catalan case. State of the question? (Activity 1. “What is a minority Language?” and Activity 2. “Language prejudices”)*
- ❖ Unitat 2. “Toponímia, paisatge lingüístic i denominació d’emplaçaments en una llengua minoritària” (Activitat 5. “Toponímia, paisatge lingüístic i denominació d’emplaçaments en una llengua minoritària”)
- ❖ *Unit 2. “Place names, Language landscape in a minority Language” (Activity 5. Toponymy, linguistic landscape and signage in a minority language”)*

IES Cayetano Sempere (Elx)

Grup classe: 4t ESO E

- ❖ Unitat 1. “Conceptes de Sociolingüística” (Activitat resum)
- ❖ *Unit 1. “Sociolinguistic concepts” (Summary activity)*

Unitat didàctica 1: Apadrina una llengua minoritària.

Justificació	<p>Aquesta unitat pretén introduir el concepte de llengua minoritària en l'alumnat de 1r ESO i fomentar valors positius cap a les llengües i enderrocar alguns dels prejudicis establerts cap a les llengües minoritàries. És per això que es combina una breu introducció teòrica amb una sèrie d'activitats, sempre partint del treball cooperatiu, en les quals l'alumnat és actiu en la recerca d'informació i en la construcció del seu aprenentatge. Es proposa, a més a més, activar destreses encaminades al treball a de les quatre competències: llegir, parlar, comprendre i escriure.</p> <p>L'objectiu final recau en l'apadrinament d'una llengua, amb la finalitat d'acollir-la i donar-la a conèixer al grup amb breus explicacions orals i al centre amb una exposició de murals. De tot l'itinerari d'activitats, cada equip confecciona la seua carpeta d'aprenentatge de la unitat.</p>
Curs i grup	1r ESO A1 i 1r ESO A2 (dos grups de 12 alumnes)
Temporització	2-12 de desembre
OBJECTIUS	<ul style="list-style-type: none">• Conèixer els conceptes bàsics de sociolingüística (els relacionats amb la diversitat lingüística i la classificació de les llengües.• Adquirir un concepte positiu de les llengües minoritàries.• Identificar totes les llengües regionals/minoritàries de l'Estat.• Cercar exemples d'altres llengües europees minoritàries.• Apadrinar una llengua minoritària i preparar una breu presentació per donar-a a conèixer i un cartell/mural que quedarà exposat al centre durant el curs.
Metodologia	<ul style="list-style-type: none">• Aprenentatge cooperatiu (treball en equip) a partir dels grups base que tenim al grup.• Recerca d'informació (ús de les TAC).• Treball de l'expressió oral.
SESSIÓ 1: Què és una llengua minoritària?	<p>L'alumnat ha de relacionar cada concepte amb la seua definició. Trobarà pistes penjades a l'aula i s'estableix un joc per equips en el qual un dels membres tria una pista/definició i fins que no queda resolta, no se'n pot triar una altra. A la pissarra hi haurà els diferents conceptes, al costat dels quals s'hi han d'anar aferrant les definicions correctes.</p>

	<p>Material necessari: paper (din-A3 i din-A4), bolígraf, ordinadors/tauletes, fitxes de les definicions i dels conceptes.</p>
	<p>Lloc: aula d'informàtica.</p>
	<p>Instruments d'avaluació: observació, rúbrica d'equip/rúbrica individual.</p>
<p>SESSIÓ 2: La nostra llengua és minoritària, i què?</p>	<p>Activitat prèvia: Activitat "llapis al mig" per recordar els conceptes que ens interessin dels treballats en la sessió anterior.</p> <p>Després, ens centrem en els conceptes de llengua majoritària i llengua minoritària i per grups fem un 1-2-4 per fer una llista de les característiques de les llengües majoritàries i les llengües minoritàries.</p> <p>Una vegada tenim el resultat de cada grup, fem la posada en comú a la pissarra i s'observarà que els trets positius s'associen amb les llengües majoritàries. En aquest punt és on el professorat ha d'invertir els prejudicis i demostrar que l'única diferència és quantitativa.</p>
	<p>Material: post-it, paper i bolígraf.</p>
	<p>Lloc: aula de referència.</p>
	<p>Instruments d'avaluació: observació, rúbrica d'equip, rúbrica individual, carpeta d'aprenentatge de l'equip (text resultat del "llapis al mig").</p>
<p>SESSIÓ 3: Se cerquen llengües minoritàries...</p>	<p>A manera de sorteig, els equips trien diferents llengües minoritàries de les quals hauran d'elaborar una breu "fitxa tècnica i situar-la sobre el mapa mut de les llengües d'europa. S'ha de procurar que hi haja una llengua per alumne.</p>
	<p>Material: model de "fitxa tècnica" i mapa mut de les llengües.</p>
	<p>Lloc: aula d'informàtica.</p>
	<p>Instruments d'avaluació: observació, rúbrica d'equip, rúbrica individual, carpeta d'aprenentatge de l'equip (fitxa i mapa).</p>
<p>SESSIÓ 4: Et presente la meua llengua!</p>	<p>Activitat cooperativa de la roda d'experts: cada alumne ha triat una llengua, ara ha de donar-la a conèixer breument a la resta d'equips. Establím una roda en la qual sempre canvia un membre de l'equip per un altre membre de'un altre equip que explica breument la seua llengua per tal que la resta puguin situar-la sobre el mapa i emplenar-ne la fitxa.</p>

	<p>Material: carpeta d'aprenentatge (models de fitxes i mapa de les llengües), paper, bolígraf.</p>
	<p>Lloc: aula de referència.</p>
	<p>Instruments d'avaluació: observació, rúbrica d'equip, rúbrica individual d'avaluació de l'expressió oral, carpeta d'aprenentatge de l'equip.</p>
<p>SESSIÓ 5 i 6: Apadrina una llengua*</p>	<p>Activitat creativa: cada equip ha de triar una de les llengües que han treballat i preparar un cartell/mural original que servisca per exposar-lo i així donar a conèixer la llengua. Aquesta activitat pot complementar-se amb una producció audiovisual amb el mateix objectiu. *Els productes finals seran exposats en un espai del centre.</p>
	<p>Material: paper, llapissos de colors, retoladors, cartolines, paper continu, mòbil.</p>
	<p>Lloc: aula de plàstica.</p>
	<p>Instruments d'avaluació: observació, rúbriques, murals finals.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • L'alumnat sap relacionar els conceptes amb la seua definició. • L'alumnat inverteix els propis prejudicis cap a les llengües minoritàries i fa propostes per privilegiar-les. Identificar totes les llengües regionals/minoritàries de l'Estat. • L'alumnat cerca la informació pertinent i sap sintetitzar-la en l'espai exigít. • L'alumnat sap situar les llengües en el mapa. • L'alumne fa una explicació breu i clara de la llengua triada. • Treball en equip: desenvolupament adequat de les tasques dins de l'equip, sap donar/sap rebre ajuda, es compromet amb la feina, respecta les normes, les instruccions i el torn de paraula. • L'alumnat respecta la temporització de les activitats. • Producte final: claredat, selecció de la informació, originalitat.
<p>Enllaços d'interès</p>	<p>http://www.ceice.gva.es/va/web/dgplgm/celrom http://www.linguapax.org/ https://www.npld.eu/</p>

EXTRACTE EN ANGLÈS:

This didactic unit aims to introduce the concept of minority language in the students of 1st ESO and to promote positive values towards languages and to demolish some of the prejudices established towards minority languages. That is why a brief theoretical introduction is combined with several activities, always based on cooperative work, in which students are active in the search for information and in the building of their own learning. Furthermore, activating work-led skills in the four competencies: reading, speaking, understanding and writing is also proposed.

The final objective lies with the sponsorship of a language, with the aim of embracing it and making it known to the group with brief oral explanations in the school with a murals exhibition.

After finishing all the activities, each team makes their learning folder about the unit.

Unitat didàctica 2: El valencià és una llengua minoritària, i què?

Justificació	Aquesta unitat pretén introduir el concepte de prejudicis lingüístics en l'alumnat de 1r ESO i fomentar valors positius cap a les llengües i enderrocar alguns dels prejudicis establerts cap a les llengües minoritàries. Això suposa, s'una banda, invertir temps en la reacció, l'anàlisi i la reflexió sobre les actituds lingüístiques. De l'altra, que l'alumnat siga actiu en totes les activitats proposades, sempre partint del treball cooperatiu, i en les quals ha de saber dialogar i consensua. L'objectiu final recau en la realització d'una campanya per la llengua, en la qual poden combinar-se creacions en suport paper o audiovisuals i s'aprofitarà la xarxa Instagram per fer-ne difusió. De tot l'itinerari d'activitats, cada equip confecciona la seua carpeta d'aprenentatge de la unitat.
Curs i grup	1r ESO A1 i 1r ESO A2 (dos grups de 12 alumnes)
Temporització	3-14 de febrer
OBJECTIUS	<ul style="list-style-type: none">• Conèixer els prejudicis bàsics cap a les llengües.• Invertir els prejudicis que es tenen cap a les llengües.• Fer una enquesta entre l'alumnat per conèixer quins son els prejudicis més estesos.• Gravar situacions quotidianes en què s'evidencien situacions de prejudicis lingüístics i la seua inversió.• Fer un campanya visual/audiovisual a través d'Instagram per a fomentar valors positius cap a les llengües.
Metodologia	<ul style="list-style-type: none">• Aprenentatge cooperatiu (treball en equip) a partir dels grups base que tenim al grup.• Ús de les TAC.• Treball de l'expressió oral.
SESSIÓ 1: Què en penses, del valencià?	Activitat de moviment i reflexió: a l'aula s'hi penguen diferents afirmacions i prejudicis sobre el valencià. L'alumnat ha de fer tres moviments responent a tres preguntes: amb quina afirmació t'identifiques?; Amb quina no t'hi identifies?; quina t'ha sorprès? En acabar, l'alumnat s'agrupa per equips i fa una posada en comú sobre el que ha anat passant fent servir l'activitat de "la diana" i el posterior redactat en comú de reflexió conjunta.

	<p>Material necessari: paper (din-A3 i din-A4), bolígraf, fitxes dels prejudicis i plantilles de diana.</p>
	<p>Lloc: aula de referència.</p>
	<p>Instruments d'avaluació: observació, rúbrica d'equip/rúbrica individual, carpeta d'aprenentatge.</p>
<p>SESSIÓ 2: I si canviem, la nostra mirada cap al valencià?</p>	<p>Activitat prèvia: Activitat "parada de tres minuts" per recordar els prejudicis de la sessió anterior. Després, fem una enquesta sobre les nostres actituds cap a la llengua i analitzem les nostres respostes d'acord al "semàfor de la llengua". De les respostes més negatives, l'alumnat ha de formular el seu compromís particular cap a la llengua. Amb la tècnica de l'1-2-4 cada equip fa propostes de preguntes per a l'enquesta que farem a tot l'alumnat/professorat de la secció (68 alumnes/16 profes).</p>
	<p>Material: paper, bolígraf, post-its, enquesta i solucions a l'enquesta.</p>
	<p>Lloc: aula de referència.</p>
	<p>Instruments d'avaluació: observació, rúbrica d'equip, rúbrica individual, carpeta d'aprenentatge de l'equip (parada de tres minuts i 1-2-4).</p>
<p>SESSIÓ 3: Fem l'enquesta!</p>	<p>Aquesta sessió es destinada a fer l'enquesta a la resta d'alumnat de la secció i començar el buidatge sobre un document de càlcul. Es pot fer a través d'un formulari online.</p>
	<p>Material: enquesta i graelles de buidatge.</p>
	<p>Lloc: aula d'informàtica.</p>
<p>SESSIÓ 4: Campanya per la llengua*.</p>	<p>En aquesta sessió s'analitzen els resultats de les enquestes i coneixem els prejudicis més estesos entre l'alumnat del centre. Amb l'activitat del "grup nominal" fem una posada en comú de propostes per invertir els prejudicis i crear els lemes/hashtags de la campanya. *Aquesta activitat es complementarà amb publicacions d'imatges a Instagram sota els hashtags treballats.</p>
	<p>Material: carpeta d'aprenentatge (grup nominal), paper, bolígraf.</p>

	<p>Lloc: aula de referència.</p>
	<p>Instruments d'avaluació: observació, rúbrica d'equip, rúbrica individual, carpeta d'aprenentatge de l'equip (grup nominal).</p>
<p>SESSIÓ 5 i 6: Disseny de la campanya*</p>	<p>Activitat creativa: cada equip ha de triar uns dels lemes/hashtag i crear un cartell (suport digital) i fer una interpretació d'una situació en la qual es done tal perjudici. *Es podrà fer una enregistrament audiovisual. *Els cartells es difondran a través d'Instagram.</p>
	<p>Material: paper, bolígraf, mòbil.</p>
	<p>Lloc: aula de plàstica/aula d'informàtica.</p>
	<p>Instruments d'avaluació: observació, rúbriques, cartells i enregistraments finals.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • L'alumnat detecta prejudicis lingüístiques i els sap invertir. • L'alumnat inverteix els propis prejudicis cap a les llengües minoritàries i fa propostes per privilegiar-les, i formula compromisos de millora de l'actitud lingüística. • L'alumnat participa en la realització i el buidatge de l'enquesta. • Treball en equip: desenvolupament adequat de les tasques dins de l'equip, sap donar/sap rebre ajuda, es compromet amb la feina, respecta les normes, les instruccions i el torn de paraula. • L'alumnat respecta la temporització de les activitats. • Producte final: claredat, selecció de la informació, originalitat.
<p>Enllaços d'interès</p>	<p>http://www.ceice.gva.es/va/web/dgplgm/celrom http://eltempir.cat/prejudicis http://www.ub.edu/xdl/dinlin/quefem/docs/decaleg_cat.pdf</p>

Extracte en anglès:

This didactic unit aims to introduce the concept of linguistic prejudices in the students of 1st ESO and to promote positive values towards languages and to demolish some of the prejudices established towards minority languages. This implies, on the one hand, devoting some time to the reaction, as well as

to the analysis and reflection on linguistic behaviour. On the other hand, students must be active in all the suggested activities which are always based on the cooperative work which throughout it, students are able to have a conversation and to reach an agreement. The final objective lies in the realization of a campaign for language, in which creations can be combined in paper or audio-visual format. This will be reflected on the Instagram social network in order to disseminate their work on this unit. After finishing all the activities, each team makes their learning folder about the unit.

UNITATS DIDÀCTIQUES DE L'IES ISABEL DE VILLENA (VALÈNCIA)

PROGRAMA PILOT CELROM. DIVERSITAT LINGÜÍSTICA A L'AULA. XARXA VIVES

ACTIVITAT: AUTOESTIMA I ESPAI LINGÜÍSTIC PERSONAL

Introducció

El 92% de la població catalanoparlant entén el català, però més del 70% canvia de llengua davant d'un interlocutor/a que parla castellà. Aquesta manera d'actuar, considerada per molts com a senyal de bona educació, és una de les formes mitjançant les quals es manifesta la *submissió lingüística*, i és independent del nivell de consciència lingüística del parlant, a més d'un llast per assolir la normalitat de l'ús social del català. Per solucionar aquest conflicte, la Societat Valenciana de Psicologia ha impulsat els TELP (Tallers d'Espai Lingüístic Personal), que ensenyen eines per a contestar en català sense por a les possibles conseqüències d'aquest fet. Basant-nos en les recomanacions dels tallers, aprendrem recursos personals que ens permeten fer front a aquestes situacions sense deixar d'utilitzar el català.

Exercici

Elaborar un decàleg d'actuació perquè els parlants de llengües minoritzades facen servir la seua llengua en qualsevol situació sense sentir-se malament.

Objectius

- Identificar i diferenciar situacions de conflicte lingüístic i/o aquelles on solem canviar de llengua.
- Dotar l'alumnat de recursos personals per afrontar els conflictes i minimitzar les conseqüències desagradables que pot tindre seguir usant la llengua pròpia.
- Fer servir la llengua en qualsevol situació sense sentiment de culpa o incomoditat.
- Afrontar eficaçment situacions lingüístiques de contacte de llengües.
- Actuar com a model de conducta per a altres parlants de llengües minoritzades.

Durada

Entre 2 i 4 classes.

Matèries que es treballen

Llengües maternes i estrangeres, ciències socials i psicologia.

Modalitat de treball

Per grups, individual, a classe i a casa.

Material

Presentació digital.

Fonts d'informació

Dossier del professorat i Internet.

Avaluació

Avaluació docent i autoavaluació de la presentació digital.

Activitats complementàries

Publicar la presentació digital en el blog del centre.

Activity: Self-esteem and personal linguistic space

Introduction

92% of Catalan-speaking population understands Catalan, but more than 70% of native-Catalan speakers change their language into Spanish when their interlocutor communicates with them in Spanish. This way of acting, considered actually as a sign of good manners by many people, is one of the ways in which linguistic submission manifests itself, is independent of the speaker's linguistic consciousness degree and hinders normal social use of Catalan. To solve this conflict, the Valencian Society of Psychology promoted the Workshop of Personal Linguistic Space (TELP), which teaches tools to respond in Catalan without fear of possible negative consequences. Based on the recommendations of these workshops, we will learn personal resources that allow us to deal with these situations while still using Catalan.

Exercise

To draw up a list of ten recommendations aimed at minoritised language speakers so that they can use their language in any situation without feeling bad or anxious.

Goals

- To identify and differentiate situations of linguistic conflict and/or those where we usually change languages.
- To provide students with personal resources to deal with conflicts and minimise the unpleasant consequences that continuing using their own language may have.
- To use one's mother tongue language in any situation without feeling guilty or uncomfortable.
- To effectively address language contact situations.
- To act as a role model for other speakers of minoritised languages.

Duration

Between 2 and 4 classes.

Subjects involved

Mother and foreign languages, social science and psychology.

Work mode

Group and individual work, in class and at home.

Material

Digital presentation

Information sources

Teachers' dossier and the Internet.

Assessment

Teacher assessment and student self-assessment of their digital presentation.

Extra activities

To post their digital presentations to Isabel de Villena's blog: *Els punys no parlen* (Fists don't speak)

ACTIVITAT: MÚSICA EN VALENCIÀ

Introducció

El valencià arrossega una herència de silenci i d'obstrucció causades per polítiques que no han cuidat la llengua ni els seus productes culturals, juntament amb la complicitat dels mitjans de comunicació estatals. Fruit d'aquesta situació és una actitud, habitual en la joventut valenciana que consisteix a menystenir la música que es fa en la nostra llengua amb sentències com «a mi no m'agrada la música en valencià». Aquesta opinió posa en un mateix sac tots els productes musicals, com si l'enorme quantitat de músics i d'estils que en les darreres dues dècades han omplert els escenaris, nostrats i d'arreu del món, caberen en una sola etiqueta. Sense dubte, definir la música per l'idioma en què s'expressa és una actitud pobra, pròpia del complex d'inferioritat o *autoodi* que solen patir les llengües minoritzades i és fruit també dels prejudicis lingüístics, com ara que no es pot fer música de qualitat o actual en una llengua com el valencià. Amb l'objectiu principal de revertir aquesta situació, l'alumnat de valencià del nostre centre fa anys que escriu entrades, fent recomanacions musicals al blog *Villena.so*. Ara toca fer-ne una selecció i donar-la a conèixer perquè la diversitat lingüística és riquesa i un pas necessari i fonamental per a la normalització de la llengua.

Exercici

Elaborar una entrada per al blog *Villena.so* que incloga una selecció de música en valencià agrupada en diferents estils.

Objectius

- Conèixer la diversitat i riquesa de la música en valencià.
- Conèixer que la música en valencià no és un gènere, atesa la seua diversitat.
- Posar en valor els productes culturals valencians.
- Entendre i considerar la música i les lletres com un acte transformador i d'oci.
- Evidenciar i desmuntar els prejudicis que pesen o han pesat sobre la música feta en valencià.
- Conèixer les dificultats per les quals ha passat la música en valencià, vist com un acte reivindicatiu en una atmosfera de desert cultural.
- Denunciar l'ocultació de la música en valencià per part dels mitjans de comunicació fruit de la cultura d'autoodi i del prejudicis lingüístics.

Durada

Entre 2 i 3 classes.

Matèries que es treballen

Llengües maternes i estrangeres, història, ciències socials.

Modalitat de treball

Per grups.

Material

Presentació digital.

Fonts d'informació

Dossier del professorat, recomanacions musicals de *Villena.so* i Internet.

Avaluació

Avaluació docent i autoavaluació de l'entrada.

Activitats complementàries

Publicar l'entrada en el blog *Villena.so*.

Activity: Valencian music

Introduction

Valencian language carries an inheritance of silence and obstruction caused by policies that have not taken care of the language or its cultural products, together with the complicity of mainstream media. The result of this situation is a habitual attitude in Valencian youth, which consists in not listening to the music made in our language, arguing phrases such as "I don't like music in Valencian". This opinion puts all the musical products in the same bag, as if the enormous number of musicians and styles that in the last two decades have filled stages locally and around the world could be summed up with a single label. Undoubtedly, defining music by the language in which it is expressed is a poor attitude, typical of the complex of inferiority or self-hatred that minoritised languages suffer, and is also the result of linguistic prejudices, such as that quality music cannot be produced in a language like Valencian. With the main objective of reversing this situation, Isabel de Villena students have been making musical recommendations for years and posting them to the blog *Villena.so*. We will be making now a selection in order to make it well-known because linguistic diversity means richness as well as a necessary and fundamental step for language normalisation.

Exercise

To create a post for the blog *Villena.so* that includes a selection of Valencian music in different styles.

Goals

- To know the diversity and richness of Valencian music.
- To know that Valencian music is not a genre, due to its diversity.
- To value Valencian cultural products.
- To understand and consider music and lyrics as a transformative tool and a leisure-related activity.
- To evidence and disassemble prejudices which have been or are a burden for the music made in Valencian.
- To know the difficulties through which music in Catalan has gone through in the Catalan-speaking territories historically, and from this point of view, to start to perceive musical creation and performance in this language as a vindictive act in a culturally barren scenario.
- To speak out against the concealment of music in Valencian by the media as a result of the culture of self-hatred and linguistic prejudices.

Duration

Between 2 and 3 classes.

Subjects involved

Mother and foreign languages, history, social science.

Work mode

Group work.

Material

Digital presentation

Information sources

Teachers' dossier, musical recommendations from *Villena.so* and the Internet.

Assessment

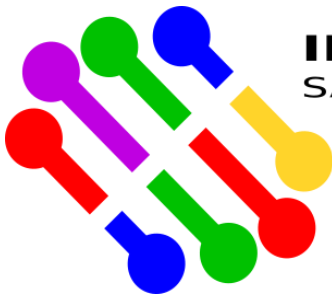
Teacher evaluation and self-assessment of the entrance.

Extra activities

To post the activities to the high school's blog *Villena.so*.

UNITAT DIDÀCTICA

TOPONÍMIA, PAISATGE LINGÜÍSTIC I DENOMINACIÓ D'EMPLAÇAMENTS EN UNA LLENGUA MINORITÀRIA

IES MARÍA BLASCO
SANT VICENT DEL RASPEIG

CURS ACADÈMIC 2019-2020

UNITAT DIDÀCTICA, ACTIVITAT 5: TOPONÍMIA, PAISATGE LINGÜÍSTIC I DENOMINACIÓ D'EMPLAÇAMENTS EN UNA LLENGUA MINORITÀRIA

JUSTIFICACIÓ

La unitat didàctica que a continuació presentem està dissenyada per posar-la en pràctica amb l'alumnat de 2n de Batxillerat i té cabuda dins la classe de Tutoria.

Com el currículum ens indica, aquest alumnat ha de formar-se de manera íntegra en les destreses bàsiques en l'ús de la llengua: escoltar, parlar, llegir, escriure i interactuar. A més a més, aquest jovent forma part d'una cultura i d'una tradició d'un poble, el poble valencià, per tant, des de l'institut s'han de proporcionar les ferramentes necessàries per tal d'apropar-lo al seu entorn més immediat. Així doncs, aquesta Unitat Didàctica s'elabora principalment amb l'objectiu de fomentar l'ús de la llengua valenciana.

En l'àmbit de la toponímia i la denominació d'emplaçaments, l'anàlisi dels textos i dels noms pot constituir una bona oportunitat per avaluar el reconeixement oficial i individual de les llengües i dels grups minoritaris. Alhora, també constitueixen una mostra dels esdeveniments històrics i socials relatius a la coexistència dels grups majoritaris i minoritaris i, com no, estan summament relacionats amb qüestions d'identitat, per la qual cosa, solen esdevenir objecte de greus conflictes socials. El fet d'ampliar el coneixement sobre aquest tema pot millorar la resposta sobre la demanda d'una representació de les llengües minoritàries en l'espai públic i el virtual.

A través d'aquesta Unitat Didàctica (i de les activitats i recursos que en ella es proporcionen) es pretén que l'alumnat gaudisca de la lectura, que arribe a considerar-la com un dels tresors més meravellosos que pot trobar i que s'endinse en cada una de les històries i les visca de manera molt propera. D'aquesta manera, la lectura els ajudarà a traçar la seua pròpia personalitat i els proporcionarà una gran quantitat de valors, anècdotes i habilitats per a enfrontar-se a la vida.

FONAMENTACIÓ LEGAL

La normativa en la qual ens hem basat per elaborar aquesta Unitat Didàctica és:

- Constitució espanyola de 1978.
- Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana (LO 1/2006)
- Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià.
- Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la Millora de la Qualitat Educativa (LOMCE)
- DECRET 87/2015 de 5 de juny del Consell, que estableix el currículum i desenvolupa l'ordenació general de l'Educació Secundària i Batxillerat en la Comunitat Valenciana.

OBJECTIUS

- Conèixer i apreciar els valors i les normes de convivència i aprendre a actuar d'acord amb elles.
- Desenvolupar hàbits de treball individual i d'equip, d'esforç i de responsabilitat en l'estudi, així com actituds de confiança en si mateix, sentit crític, iniciativa personal, curiositat, interès i creativitat en l'aprenentatge.
- Desenvolupar hàbits de lectura i fomentar-ne el gaudiment.
- Iniciar-se en la utilització per a l'aprenentatge de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació i desenvolupar un esperit crític davant els missatges que l'alumnat rep i elabora.
- Conèixer, apreciar i valorar la cultura valenciana, les seues tradicions i la literatura popular.
- Conèixer els conceptes sociolingüístics de llengua majoritària, minoritària i minoritzada dins en contacte de llengües.
- Aprendre diversos termes associats al paisatge lingüístic (monolingüe, bilingüe o multilingüe).
- Poder agrupar els diversos tipus d'exemples de denominació d'un territori, com ara en: públics (autoritats i Administració, logotips públics, topònims, noms de carrers, institucions); semipúblics (aparadors de botigues, anuncis publicitaris, marques comercials, web); privats (guies telefòniques, logotips privats, menús de restaurant), o transgressors (pintades, grafitis, adhesius).
- Ser conscients de les diverses funcions d'una llengua (informativa, representativa, reguladora, recreativa o manipuladora).
- Saber diferenciar entre macrotoponímia i microtoponímia.
- Poder comparar la toponímia bilingüe i la trilingüe (congruència fonètica o semàntica).
- Poder interpretar els anuncis publicitaris mitjançant la semiòtica (jocs de paraules, canvis de codis, ús de les variants subestàndards).
- Relacionar la denominació (multilingüe) dels territoris amb contextos històrics, culturals i socials.
- Relacionar la denominació dels territoris amb qüestions polítiques (normativa, límits relatius als/les parlants o usuaris/àries, llengües llegendàries, estatus d'oficialitat d'una llengua i legitimitat).
- Es poden emprar mètodes senzills de recerca quantitativa i qualitativa.

CONTINGUTS

- Estratègies i normes d'interacció oral apreses: escoltar atentament i respectar les normes de cortesia a més de les intervencions, sentiments i experiències dels altres.
- Utilització d'estratègies de comprensió dels missatges orals: atenció, retenció, anticipació del contingut i de la situació per mitjà del context verbal i no verbal, identificació d'idees principals i secundàries i de la intenció del parlant.
- Situacions de comunicació, dirigides o espontànies: assemblees, converses i diàlegs reals o simulats.
- Comprensió de textos orals literaris.
- Expressió i producció de textos orals i escrits literaris i no literaris.
- Memorització de textos orals amb diferent finalitat (lúdica, d'aprenentatge, etc.).
- Expressió d'opinió. Reflexió sobre l'ús de la nostra llengua en situacions comunicatives determinades.
- Us d'estratègies bàsiques per a la comprensió lectora.
- Utilització de manera autònoma de les biblioteques d'aula i de centre per a seleccionar lectures personals.
- Lectura autònoma, en l'aula o en el context familiar, d'obres de la tradició popular com ara llegendes, rondalles, refranys, etc., per a obtenir informació sobre l'entorn més pròxim, incloent-hi referències a elements del medi ambient, la climatologia, la geografia o la història, entre altres.

COMPETÈNCIES CLAU

- **CCLI.** Competència comunicació lingüística.
- **CAA.** Competència aprendre a aprendre.
- **CSC.** Competències socials i cíviques.
- **SIEE.** Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.
- **CEC.** Consciència i expressions culturals.
- **CM.** Competència matemàtica

METODOLOGIA

En l'aula es treballarà amb una metodologia ajustada a l'estil d'aprenentatge de cada alumne/a, afavorint l'aprenentatge significatiu i funcional com a principal objectiu metodològic. A més a més, es respectaran les diferències individuals i s'adoptarà un enfocament obert i flexible que s'adapte a les característiques i necessitats concretes de l'alumnat.

Es crearà un ambient que afavorisca la lectura i siga còmode per a l'alumnat. D'altra banda, la majoria de les activitats es realitzaran en grup, per tal de fomentar l'aprenentatge cooperatiu i col·laboratiu, i la retroalimentació entre el mateix alumnat. El professorat actuarà com a guia en tot el procés d'aprenentatge i intervindrà només quan siga necessari i en l'activitat ho requerisca.

DESCRIPTORS / ACTIVITATS

PRIMERA SESSIÓ:

- Presentació del tema i de les qüestions relatives i exemples (PowerPoint, professorat).
- Aportació d'idees sobre les raons per les quals l'ésser humà té tendència a anomenar i etiquetar els entorns propers i llunyans (a l'aula).

SEGONA SESSIÓ:

- Elaboració d'un mapa mental conceptual de les maneres com es mostra una llengua en l'espai públic (treball per parelles).
- Redacció d'un informe sobre el tema escollit (publicitat, noms de carrers, topònims) amb un mètode estadístic, de la història oral o d'estudi apropiat (treball individual).

TERCERA SESSIÓ:

- Presentació de l'informe davant del grup (PowerPoint, a l'aula).

QUARTA SESSIÓ:

- Debat i reflexió sobre l'alleialtat lingüística i el conflicte lingüístic que genera el contacte entre llengües (en aquest cas, la nostra: minoritària i minoritzada).

CRITERIS D'AVUACIÓ

- Participar en converses i assemblees i utilitzar el diàleg per a resoldre conflictes interpersonals escoltant amb atenció, respectar el torn de paraula i les normes de cortesia, exposar idees i opinions, mantenint el tema i ordenar el discurs amb frases curtes i ben construïdes.
- Produir, de forma guiada, textos orals dels gèneres més habituals del nivell educatiu, respectar les seues característiques formals i organitzar el discurs amb l'entonació i la pronunciació adequades i utilitzar el vocabulari pertinent a un llenguatge respectuós.

- Memoritzar i reproduir, de forma guiada, textos orals dels gèneres més habituals del nivell educatiu.
- Llegir articles i fer-ne la comprensió i el posterior resum.
- Utilitzar de manera autònoma les biblioteques d'aula i de centre per a obtenir informació i seleccionar lectures personals.
- Participar en produccions col·lectives realitzant dramatitzacions de textos literaris i no literaris adequats al nivell educatiu i als seus interessos, com ara contes, diàlegs, jocs de rol, etc., i aplicar amb sentit estètic les estratègies de comunicació oral i les tècniques expressives apreses.

DIDACTIC UNIT 5. PLACE NAMES, LANGUAGE LANDSCAPE IN A MINORITY LANGUAGE.

JUSTIFICATION

The didactic unit that we present below is designed to put it into practice with the students of 2nd year Bachelor degree and it has a place in the Tutoring class. As the curriculum tells us, these students must be fully integrated into the basic skills in the use of the language: listening, speaking, reading, writing and interacting. In addition, this young man forms a culture and a tradition of a people, the Valencian people, therefore, from the institute, they must provide the necessary tools to bring them closer. make it to your immediate environment. Therefore, this Didactic Unit is elaborated mainly with the aim of promoting the use of the Valencian language.

In the field of names and designation of sites, analysis of texts and names can be a good opportunity to assess individual and official recognition of languages and minority groups. At the same time, are also a sign of social and historical events related to the coexistence of majority and minority groups and, of course, are highly related to identity issues, so, often become subject to serious social conflicts. Extending knowledge about this topic can improve the response on the demand for a representation of minority languages in the public and virtual space.

Through this work (and in her activities and resources are provided) is intended that the student enjoys reading, which reaches to consider it as one of the most wonderful treasures that can be found and that 's They end up in each one of the stories and live them very closely. In this way, reading will help them trace their own personality and will provide them with a wealth of values, anecdotes and abilities to face life.

OBJECTIVES

- Understand and appreciate values and norms of coexistence and learn to act according to them.
- Develop individual and team work habits, effort and responsibility in the study, as well as self-confidence attitudes, critical sense, personal initiative, curiosity, interest and creativity in learning.
- Develop reading habits and boost their enjoyment.
- Start learning to use Information and Communication Technologies and develop a critical spirit in the messages that students receive and produce.
- Understand, appreciate and value the Valencian culture, its traditions and popular literature.
- With vivacious language sociolinguistic concepts majority and minority minorittzada in contact language.
- Learn different terms associated with the linguistic landscape (monolingual, bilingual or multilingual).
- To be able to group the different types of example of a denomination of a territory, such as: publics (authorities and Administration, public logos, place names, street names, institutions); semi-publics (store windows, advertisements, trademarks, web); Private (telephone directories, private logos, restaurant menus), or transgressors (painted, graffiti, stickers).

- Be aware of the different functions of a language (informative, representative, regulating, recreational or manipulative).
- Know the difference between macrotoponímia and MICR otoponímia .
- Be able to compare bilingual and trilingual toponymy (phonetic or semantic congruence).
- Be able to interpret advertisements through semiotics (word games, code changes, use of sub-standard variants).
- Relate the denunciation (multilingual) of the territories with historical, cultural and social contexts.
- Relate the denomination of the territories with political questions (regulations, thresholds relative to the speakers or users, legitimate languages, official status of a language and legitimation).
- Simple methods of quantitative and qualitative research can be used.

METHODOLOGY

In the classroom , a methodology adapted to the learning style of each student will be worked, favoring meaningful and functional learning as the main methodological objective. In addition, the individual differences will be respected and an open and flexible approach that adapts to the specific characteristics and needs of the students will be adopted .

It will create an environment that favors reading and be comfortable for students. On the other hand, most of the activities will be carried out in groups, in order to foster cooperative and collaborative learning , and feedback among the students themselves. Teachers act as guides throughout the learning process and intervene only when be necessary and the activity it requires .

ACTIVITIES

FIRST SESSION:

- Presentation of the topic and related issues and examples (PowerPoint, teaching staff).
- Contribution of ideas about why human beings tend to call and label the nearby and distant environments (in the classroom).

SECOND SESSION:

- Elaboration of a conceptual mental map of the ways in which a language is shown in the public space (work for couples).
- Write a report on the chosen topic (advertising, street names, place names) with a statistical method, oral or appropriate study story (individual work).

THIRD SESSION:

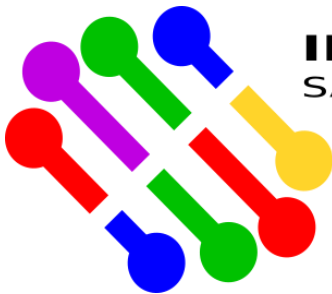
- Presentation of the report to the group (PowerPoint, in the classroom).

FOURTH SESSION:

- Debate and reflection on language loyalty and language conflict that generates contact between languages (in this case our minority and minority).

UNITAT DIDÀCTICA

**NOUS I NOVES PARLANTS
DE LLENGÜES
MINORITÀRIES**

IES MARÍA BLASCO
SANT VICENT DEL RASPEIG

CURS ACADÈMIC 2019-2020

UNITAT DIDÀCTICA ACTIVITAT 7: NOUS I NOVES PARLANTS DE LLENGÜES MINORITÀRIES

JUSTIFICACIÓ

La unitat didàctica que a continuació presentem està dissenyada per ser realitzada amb l'alumnat de 2n de Batxillerat i té cabuda dins de la tutoria.

Com el currículum ens indica, l'alumnat ha de formar-se de manera íntegra en les destreses bàsiques en l'ús de la llengua: escoltar, parlar, llegir, escriure i interactuar. A més a més, el jovent forma part d'una cultura i d'una tradició d'un poble, el poble valencià, per tant des de l'institut, s'han de proporcionar les ferramentes necessàries per tal d'apropar-lo al seu entorn més immediat. Així doncs, aquesta Unitat Didàctica s'elabora principalment per tal de fomentar l'ús del valencià.

En termes demogràfics, moltes llengües regionals o minoritàries a Europa estan en decadència, per tant, en molts casos, la transmissió intergeneracional no en garanteix la supervivència. Així, a més de la transmissió d'una llengua en l'entorn familiar, és fonamental afegir-hi nous i noves parlants, és a dir, persones que hagen après la llengua minoritària fora de l'entorn familiar i que en siguen usuàries actives, eventualment com a llengua de preferència. En molts casos, el futur d'una llengua es pot veure compromès sense nous i noves parlants. La Carta europea de les llengües regionals i minoritàries inclou la provisió de mitjans perquè els nous i les noves parlants puguen aprendre una llengua minoritària, si ho volen (article 7.1 g). Aquesta activitat aborda la necessitat d'impulsar el creixement del nombre de nous i noves parlants de llengües regionals o minoritàries com a objectiu fonamental per garantir-ne el futur.

Tot i que no es pot considerar com a nova parlant aquella persona que ha après una llengua d'adult, normalment es fa servir aquest terme per referir-se a persones que han incorporat la llengua en qüestió en el seu parlar quotidià de manera activa. Els nous i les noves parlants acostumen a fer servir la nova llengua diàriament. En el cas de les llengües minoritàries, els nous i les noves parlants normalment en fan un ús actiu i són conscients de la situació delicada en què es troben aquestes llengües i d'ací la importància de practicar-les.

A través d'aquesta Unitat Didàctica i de les activitats i recursos que en ella es proporcionen es pretén que l'alumnat gaudisca de la lectura, que arribe a considerar-la com un dels tresors més meravellosos, com a una companya de vida, i que s'endinse en cada una de les històries i les visca de manera molt propera. D'aquesta manera, la lectura els ajudarà a traçar la seua pròpia personalitat i els proporcionarà una gran quantitat de valors, anècdotes i habilitats per a enfrontar-se a la vida.

FONAMENTACIÓ LEGAL

La normativa en la qual ens hem basat per elaborar aquesta Unitat Didàctica és:

- Constitució espanyola de 1978.
- Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana (LO 1/2006)
- Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià.
- Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la Millora de la Qualitat Educativa (LOMCE)
- DECRET 87/2015 de 5 de juny del Consell, que estableix el currículum i desenvolupa l'ordenació general de l'Educació Secundària i Batxillerat en la Comunitat Valenciana.

OBJECTIUS

- Conèixer i apreciar els valors i les normes de convivència i aprendre a obrar d'acord amb elles.
- Desenvolupar hàbits de treball individual i d'equip, d'esforç i de responsabilitat en l'estudi, així com actituds de confiança en si mateix, sentit crític, iniciativa personal, curiositat, interès i creativitat en l'aprenentatge.
- Desenvolupar hàbits de lectura i fomentar el gaudiment d'aquesta.
- Iniciar-se en la utilització per a l'aprenentatge de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació desenvolupant un esperit crític davant els missatges que reben i elaboren.
- Conèixer, apreciar i valorar la cultura valenciana, les tradicions i la literatura popular.
- Presentar el concepte de nou i nova parlant de llengües minoritàries i fomentar una consciència crítica sobre la necessitat reconèixer-los com a persones legítimes i autoritzades per a l'ús de llengües que no han estat llengües familiars.
- Reconèixer la importància dels nous i les noves parlants en la vitalitat de les llengües minoritàries.
- Conèixer els conceptes sociolingüístics de llengua majoritària, minoritària i minoritzada dins en contacte de llengües.
- Poder identificar un nou parlant o una nova parlant.
- Promoure l'ús actiu d'una llengua minoritària en el repertori comunicatiu.

CONTINGUTS

- Estratègies i normes d'interacció oral apreses: escoltar atentament i respectar les normes de cortesia a més de les intervencions, sentiments i experiències dels altres.
- Utilització d'estratègies de comprensió dels missatges orals: atenció, retenció, anticipació del contingut i de la situació per mitjà del context verbal i no verbal, identificació d'idees principals i secundàries i de la intenció del parlant.
- Situacions de comunicació, dirigides o espontànies: assemblees, converses i diàlegs reals o simulats.
- Comprensió de textos orals literaris.
- Expressió i producció de textos orals i escrits literaris i no literaris.
- Memorització de textos orals amb diferent finalitat (lúdica, d'aprenentatge, etc.).

- Expressió d'opinió. Reflexió sobre l'ús de la nostra llengua en situacions comunicatives determinades.
- Us d'estratègies bàsiques per a la comprensió lectora.
- Utilització de manera autònoma de les biblioteques d'aula i de centre per a seleccionar lectures personals.
- Lectura autònoma, en l'aula o en el context familiar, d'obres de la tradició popular com ara llegendes, rondalles, refranys, etc., per a obtenir informació sobre l'entorn més pròxim, incloent-hi referències a elements del medi ambient, la climatologia, la geografia o la història, entre altres.

COMPETÈNCIES CLAU

- **CCLI.** Competència comunicació lingüística.
- **CAA.** Competència aprendre a aprendre.
- **CSC.** Competències socials i cíviques.
- **SIEE.** Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.
- **CEC.** Consciència i expressions culturals.

METODOLOGIA

En l'aula es treballarà amb una metodologia ajustada a l'estil d'aprenentatge de cada alumne/a, afavorint l'aprenentatge significatiu i funcional com a principal objectiu metodològic. A més a més, es respectaran les diferències individuals i s'adoptarà un enfocament obert i flexible que s'adapte a les característiques i necessitats concretes.

Es crearà un ambient que afavorisca la lectura i siga còmode per a l'alumnat. D'altra banda, la majoria de les activitats es realitzaran en grup, per tal de fomentar l'aprenentatge cooperatiu i col·laboratiu, i la retroalimentació entre el mateix alumnat. El professorat actuarà com a guia en tot el procés d'aprenentatge i hi intervindrà només quan siga necessari i l'activitat ho requerisca.

DESCRIPTORS / ACTIVITATS

PRIMERA SESSIÓ:

- Presentar el tema i abordar els reptes i les oportunitats d'aquest nou tema sociolingüístic.
- Obrir un grup de debat sobre el present i el futur de les llengües minoritàries, centrant el debat en el paper dels nous i les noves parlants.

SEGONA SESSIÓ:

- Identificar a l'aula nous i noves parlants tant amb antecessors i antecessores que usen o hagen usat llengües minoritàries (parlants per herència) com sense, però amb un entorn favorable respecte de la llengua minoritària que es parla en la seva zona o regió.

TERCERA SESSIÓ:

- Conèixer situacions familiars de persones que han substituït una llengua minoritària per una de majoritària o que hagen esdevingut nous o noves parlants d'una llengua minoritària.

QUARTA SESSIÓ:

- Escollir dos o tres estudiants que voluntàriament vulguen ser nous o noves parlants per un dia. Reflexionar i debatre per grups els resultats d'aquestes microetnografies.

CRITERIS D'AVUACIÓ

- Participar en converses i assemblees i utilitzar el diàleg per a resoldre conflictes interpersonals escoltant amb atenció, respectar el torn de paraula i les normes de cortesia, exposar idees i opinions, mantenint el tema i ordenar el discurs amb frases curtes i ben construïdes.
- Produir, de forma guiada, textos orals dels gèneres més habituals del nivell educatiu, respectar les seues característiques formals i organitzar el discurs amb l'entonació i la pronunciació adequades i utilitzar el vocabulari pertinent a un llenguatge respectuós.
- Memoritzar i reproduir, de forma guiada, textos orals dels gèneres més habituals del nivell educatiu.
- Llegir articles i fer-ne la comprensió i el posterior resum.
- Utilitzar de manera autònoma les biblioteques d'aula i de centre per a obtindre informació i seleccionar lectures personals.
- Participar en produccions col·lectives realitzant dramatitzacions de textos literaris i no literaris adequats al nivell educatiu i als seus interessos, com ara contes, diàlegs, jocs de rol, etc. i aplicar amb sentit estètic les estratègies de comunicació oral i les tècniques expressives apreses.

DIDACTIC UNIT 7: NEW SPEAKERS OF MINORITY LANGUAGES

JUSTIFICATION

The didactic unit that we present below is designed to be carried out with the students of 2nd year Bachelor degree and it has a place in the Tutoring class. As the curriculum indicates, students must be fully integrated into the basic skills in the use of the language: listening, speaking, reading, writing and interacting. In addition, young people are part of a culture and a tradition of a people, the Valencian people, therefore from the institute, they must provide the necessary tools to bring them closer. make it to your immediate environment. Therefore, this Didactic Unit is elaborated mainly to promote the use of Valencian.

In demographic terms, many regional or minority languages in Europe are declining, so in many cases, intergenerational transmission does not guarantee survival. Thus, in addition to the transmission of a language in the family environment, it is essential to add new and new speakers, that is, people who have learned the foreign language outside the family environment and who are still users Active, possibly as a language of preference. In many cases, the future of a language can be compromised without new and new speakers. The European Charter for Regional and Minority Languages includes the provision of means so that new and new speakers can learn a minority language, if they so wish (article 7.1 g). This activity addresses the need to promote the growth of the number of new and new speakers of regional or minority languages as a fundamental objective to guarantee the future.

Although a person who has learned an adult language can not be considered a new speaker, this term is usually used to refer to people who have incorporated the language in question in their everyday language in an active way . New and new speakers often use the new language daily. In the case of minority languages, new and new speakers usually make active use and are aware of the delicate situation in which these languages are found and hence the importance of practicing them.

Through this work and the activities and resources that are provided in it is intended that the student enjoys reading, which reaches to consider it as one of the most wonderful treasures, such as a life partner, and They enter in each one of the stories and lives them very closely. In this way, reading will help them trace their own personality and the s will provide a great deal of values, anecdotes and abilities to face life.

OBJECTIVES

- Understand and appreciate values and norms of coexistence and learn to act according to them.
- Develop individual and team work habits, effort and responsibility in the study, as well as attitudes of self-confidence, critical sense, personal initiative, curiosity, interest and creativity in learning .
- Develop reading habits and promote the enjoyment of it.
- Start learning to use Information and Communication Technologies, developing a critical spirit in the messages they receive and produce.

- Learn about , appreciate and value Valencian culture, traditions and popular literature.
- Introduce the concept of new and new speaking of minority languages and foster a critical awareness of the need to recognize them as legitimate and authonomized people for the use of languages that have not been family languages.
- Recognize the importance of new and new speakers in the vitality of minority languages.
- Understand the sociolinguistic concepts of majority, minority and minority language in contact with languages.
- Be able to identify a new speaker.
- Promote the active use of a minority language in the communicative repertoire.

METHODOLOGY

In the classroom, a methodology adapted to the learning style of each student will be worked, favoring meaningful and functional learning as the main methodological objective. In addition, the differences will be respected in a double way and an open and flexible approach that adapts to the specific characteristics and needs will be adopted.

It will create an environment that favors reading and be comfortable for students. On the other hand, the majority of the activities will be carried out in order to foster cooperative and collaborative learning, and the feedback among the students themselves. Teachers act as guides throughout the learning process and intervene only when there be necessary and the activity it requires.

ACTIVITIES

FIRST SESSION:

- Present the topic and address the challenges and opportunities of this new sociolinguistic issue.
- Open a debate group on the present and future of minority languages, focusing on the debate on the role of new and new speakers.

SECOND SESSION:

- Identify new and new speakers in the classroom with both predecessors and predecessors who use or have used minority languages (speaking by inheritance) as without, but with a favorable environment with respect to the minority language spoken in their area or region.

THIRD SESSION:

- Meet familiar situations of people who have replaced a minority language for a majority or who have become new or new speakers of a minority language.

FOURTH SESSION:

- Choose two or three students who voluntarily want to be new or new speakers for a day. Reflect and debate for groups the results of these microethnography.

SEQÜÈNCIES DIDÀCTIQUES PROGRAMA PILOT **CELROM.**

IES PORÇONS (AIELO DE MALFERIT)

PROGRAMA PILOT **CELROM**
Carta Europea de les Llengües
Regionals o Minoritàries

Diversitat lingüística a l'aula

PROGRAMA DE PROMOCIÓ DE LA CARTA EUROPEA DE LES LLENGÜES
REGIONALS O MINORITÀRIES (CELROM) EN SECUNDÀRIA I BATXILLERAT

SUMARI

1.- OBJECTIUS GENERALS DE L'ETAPA	3
2.- OBJECTIUS DE L'ÀREA DE VALENCIÀ	5
3.- COMPETÈNCIES CLAU	8
4.- CONTINGUTS	9
5. - ACTIVITAT 1, 4, 2: UNA APROXIMACIÓ A LES LENGÜES MINORITÀRIES. EL CAS DEL CATALÀ. ESTAT DE LA QÜESTIÓ?	16
5.1. TRADUCCIÓ A L'ANGLÈS (Traslation into English)	31
6.- ACTIVITAT 5: <i>ONOMASTICON AELONAE.</i> TOPONÍMIA, PAISATGE LINGÜÍSTIC I DENOMINACIÓ D'EMPLAÇAMENTS EN UNA LENGUA MINORITÀRIA	35
6.1. TRADUCCIÓ A L'ANGLÈS (Traslation into English)	50

1.- OBJECTIUS GENERALS DE L'ETAPA

L'Educació Secundària Obligatòria ha de contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats que li permeten:

1. Conèixer i assumir responsablement els seus deures i exercir els seus drets en el respecte als altres; practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i els grups; exercitar-se en el diàleg, refermant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural, oberta i democràtica, i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.

2. Adquirir, desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç dels processos de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.

3. Fomentar actituds que afavoresquen la convivència en els àmbits escolar, familiar i social.

4. Valorar i respectar, com un principi essencial de la nostra Constitució, la igualtat de drets i oportunitats de totes les persones, amb independència del sexe, i rebutjar els estereotips i qualsevol discriminació.

5. Enfortir les capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les relacions amb els altres, i també rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.

6. Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a adquirir, amb sentit crític, nous coneixements. Adquirir una preparació bàsica en el camp de les tecnologies, especialment les de la informació i la comunicació.

7. Concebre el coneixement científic com un saber integrat que s'estructura en distintes disciplines, i també conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.

8. Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en un mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre; planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats, i també valorar l'esforç amb la finalitat de superar les dificultats.

9. Comprendre i expressar amb correcció textos i missatges complexos, oralment i per escrit, en valencià i en castellà. Valorar les possibilitats comunicatives del valencià com a llengua pròpia de la Comunitat Valenciana i com a part fonamental del patrimoni cultural, i també les possibilitats comunicatives del castellà com a llengua comuna de totes les espanyoles i els espanyols i com a idioma internacional. Iniciar-se, així mateix, en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura d'ambdues llengües.

10. Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres apropiadament.

11. Conèixer els aspectes fonamentals de la cultura, la geografia i la història de la Comunitat Valenciana, d'Espanya i del món; respectar el patrimoni artístic, cultural i lingüístic; conèixer la diversitat de cultures i societats a fi de poder valorar-les críticament, i desenvolupar actituds de respecte per la cultura pròpia i per la dels altres.

12. Conèixer i acceptar el funcionament del cos humà i respectar-ne les diferències. Conèixer i apreciar els efectes beneficiosos per a la salut dels hàbits d'higiene, i també de l'exercici físic i d'una alimentació adequada, incorporant-hi la pràctica de l'esport i l'educació física per a afavorir el desenvolupament personal i social.

13. Analitzar els mecanismes i els valors que regeixen el funcionament de les societats, en especial, els relatius als drets, els deures i les llibertats de les

ciutadanes i dels ciutadans, i adoptar judicis i actituds personals respecte d'aquests.

14. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum responsable, l'atenció dels éssers vius i el medi ambient, i contribuir-ne així a la conservació i millora.

15. Valorar i participar en la creació artística i comprendre el llenguatge de les distintes manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.

16. Analitzar i valorar, críticament, els mitjans de comunicació escrita i audiovisual.

2.- OBJECTIUS DE L'ÀREA DE VALENCIÀ.

D'acord amb la legislació vigent (LOMQUE) l'ensenyament de la llengua i la literatura té com a objectiu, en aquesta etapa, contribuir al desenvolupament en l'alumnat de les capacitats següents:

1. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de la diversitat de l'activitat social i cultural.

2. Expressar-se oralment i per escrit amb coherència i correcció, d'acord amb les diverses finalitats i situacions comunicatives i en els diversos contextos de l'activitat social i cultural, a fi de prendre consciència dels sentiments i les idees propis i de controlar la pròpia conducta.

3. Usar la llengua oral en l'activitat social i cultural d'una manera adequada a les diverses funcions i situacions de comunicació, i amb una actitud respectuosa i de cooperació.

4. Reconèixer els diversos textos escrits, incloses les estructures formals que tenen, per mitjà de les quals es produeix la comunicació amb les institucions públiques, privades i de la vida laboral, i també ser capaç d'emprar-los.

5. Usar el valencià per adquirir nous coneixements, i també per a cercar, seleccionar i processar informació d'una manera eficaç en l'activitat escolar i per a redactar textos de l'àmbit acadèmic.

6. Conèixer i valorar com a patrimoni de tots la realitat plurilingüe i pluricultural de l'Estat espanyol i les variants de cada llengua, i considerar les diferents situacions que plantegen les llengües en contacte.

7. Comprendre i valorar a partir del coneixement de la realitat sociolingüística, la necessitat de recuperar un ús normalitzat del valencià, símbol de la identitat cultural i mitjà irrenunciable per a entendre la realitat de l'entorn i poder accedir al patrimoni cultural propi.

8. Analitzar els diferents usos del valencià per a evitar els estereotips lingüístics que signifiquen judicis de valor i prejudicis classistes, racistes o sexistes.

9. Apreciar les possibilitats que ofereix el valencià com a vehicle de vertebració i de comunicació.

10. Conèixer els principis fonamentals de la gramàtica del valencià, tot reconeixent les diferents unitats de la llengua i les seues combinacions.

11. Aplicar, amb certa autonomia, els coneixements sobre la llengua i les normes d'ús lingüístic per a comprendre textos orals i escrits, i per a escriure i parlar amb adequació, coherència, cohesió i correcció.

12. Comprendre textos literaris utilitzant els coneixements sobre les convencions de cada gènere, els temes i els motius de la tradició literària i els recursos estilístics. Apreciar-ne les possibilitats comunicatives per a millorar la producció personal.

13. Acostar-se al coneixement de mostres rellevants del patrimoni literari i valorar-lo com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva en diferents contextos historicoculturals.

14. Conèixer i distingir les èpoques artístiques i literàries més importants, els trets característics, els autors i les obres més representatius de cadascuna. Conèixer les obres i els fragments representatius de la literatura escrita en la nostra llengua.

15. Interpretar i emprar i fruir autònomament de la lectura i de l'escriptura com a formes de comunicació i com a fonts d'enriquiment cultural i de plaer personal; consolidar hàbits lectors per mitjà de textos adequats a l'edat.

16. Aprendre i usar tècniques senzilles de maneig de la informació: recerca, elaboració i presentació, amb l'ajuda dels mitjans tradicionals i l'aplicació de les noves tecnologies.

17. Utilitzar amb autonomia, progressivament, els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació per obtenir, interpretar i valorar informacions de diversos tipus i opinions diferents.

Al Currículum s'assenyala que «l'ensenyament i l'aprenentatge en l'àrea de Valencià: Llengua i Literatura, té com a objectiu últim la formació de parlants competents i, també, l'adquisició i el desenvolupament de la competència per a llegir i interpretar textos literaris i no literaris...».

També s'hi recorda la importància de les destreses discursives en el marc de la competència comunicativa i que el desenvolupament d'aquesta competència «necessita del treball sistemàtic de producció i interpretació de textos que pertanyen a diferents àmbits d'ús».

3.- COMPETÈNCIES CLAU

La inclusió d'aquestes competències clau en el currículum té diverses finalitats:

- Integrar els diversos aprenentatges, tant els formals, incorporats a les diferents àrees o matèries, com els informals i no formals.

- Permetre a tots els estudiants integrar els seus aprenentatges, posar-los en relació amb distints tipus de continguts i utilitzar-los de manera efectiva quan els calga en situacions i contextos diferents.

- Orientar l'ensenyament, a permetre identificar els continguts i els criteris d'avaluació que tenen caràcter imprescindible i, en general, inspirar les distintes decisions relatives al procés d'ensenyament i aprenentatge.

Amb les àrees i les matèries del currículum es pretén que tots els alumnes i les alumnes aconseguen els objectius educatius i, consegüentment, també les competències clau. Tanmateix, no hi ha una relació unívoca entre l'ensenyament de determinades àrees o matèries i el desenvolupament de certes competències. Cadascuna de les àrees contribueix al desenvolupament de diferents competències i, alhora, cadascuna de les competències clau s'aconseguirà com a conseqüència del treball en les diverses àrees o matèries.

El treball en les àrees i les matèries del currículum per a contribuir al desenvolupament de les competències clau ha de complementar-se amb diverses mesures organitzatives. Aquestes en són unes quantes: les normes de règim intern del centre educatiu, les programacions didàctiques, la distribució de grups, la participació de l'alumnat, l'organització i ús de la biblioteca i de les aules d'informàtica..., mesures aquestes que poden afavorir o dificultar el desenvolupament de les competències. Així mateix, l'acció tutorial permanent pot contribuir a l'adquisició de competències relacionades amb la regulació dels aprenentatges, el desenvolupament emocional o les habilitats socials. Finalment, la planificació de les activitats complementàries i extraescolars pot reforçar el desenvolupament del conjunt de les competències clau.

En el marc de la proposta realitzada per la Unió Europea, les competències s'han establert de conformitat amb els resultats de la recerca educativa i amb les tendències europees que recull la Recomanació 2006/962/EC del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent; recollides a l'*Ordre ECD/65/2015, de 21 de gener*. I d'acord amb les consideracions que s'acaben d'exposar, s'han identificat set competències clau:

- a. Comunicació lingüística.
- b. Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia.
- c. Competència digital.
- d. Aprendre a aprendre.
- e. Competències socials i cíviques.
- f. Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.

g. Consciència i expressions culturals.

4.- CONTINGUTS

La inclusió de l'assignatura de Valencià: Llengua i Literatura en el currículum de l'Educació Secundària Obligatòria respon a la necessitat de desenvolupar la competència comunicativa de l'alumnat, entesa en tots els vessants: pragmàtic, lingüístic, sociolingüístic i literari. Així, d'una banda, ha d'aportar-li ferramentes i coneixements necessaris per a moure's satisfactòriament en qualsevol situació comunicativa de la vida acadèmica, familiar, social i professional, i, d'una altra banda, ha de servir per a la consolidació de la competència comunicativa necessària en tots els àmbits de la vida adulta.

Els continguts, criteris d'avaluació i competències clau de l'àrea de Valencià: Llengua i Literatura s'organitzen en **quatre blocs**. Aquesta divisió no pretén jerarquitzar els aprenentatges, sinó organitzar les destreses bàsiques que ha de conèixer l'alumnat –usuari de la llengua– per a ampliar, de manera progressiva, la seua capacitat per a interactuar, comprendre i expressar-se oralment i per escrit, a més de millorar la seua educació literària. En aquest sentit, les habilitats lingüístiques, els continguts de llengua i els de literatura que pertanyen a cadascun dels blocs, s'interelacionen i conformen l'assignatura com un tot integrat. Amb això es pretén consolidar la base que serveix per a l'aprenentatge al llarg de la vida, ja que les habilitats lingüístiques i el coneixement purament conceptual de la llengua seran elements necessaris una vegada acabada aquesta etapa formativa per a obtindre informació, comunicar-se i continuar aprenent. D'altra banda, cal remarcar que, en cada bloc, els elements curriculars es presenten en una progressió creixent i graduada al llarg de l'etapa educativa, a partir del nivell assolit al final de l'Educació Primària.

Així doncs, el **bloc 1, “Comunicació oral: escoltar i parlar”**, presenta continguts necessaris perquè l'alumnat adquireixca les habilitats per a

comunicar amb precisió les pròpies idees, construesca discursos orals elaborats adequats al context comunicatiu en què s'utilitzen i escolten de manera activa, interpretant correctament les idees de la resta. També es presenta en aquest bloc la interacció oral com una destresa bàsica en les relacions humanes i que ocupa tots els àmbits, des del personal fins a l'acadèmic, passant pel professional i l'administratiu.

El bloc 2, “Comunicació escrita: llegir i escriure”, fomenta el desenvolupament de la lectura i l'escriptura. Aquests processos són bàsics en la posada en marxa de la resta de processos cognitius que elabora el coneixement del món, d'un mateix i dels altres. Són, per tant, dos ferramentes clau en l'adquisició de nous aprenentatges durant tota la vida. L'enfocament comunicatiu en el procés d'ensenyament-aprenentatge de la llengua provoca que les activitats relacionades amb la comprensió i la redacció de textos de diversos àmbits i la realització de projectes d'aprenentatge, de forma individual o en equips cooperatius, siguin elements metodològics bàsics en aquest bloc. A més, s'hi inclouen els temes transversals que han d'estar presents en el currículum.

El bloc 3, “Coneixement de la llengua”, es basa en la necessitat de reflexionar sobre els elements que conformen la llengua i sobre els mecanismes lingüístics que regeixen la comunicació, és a dir, sistematitza l'aprenentatge dels elements lingüístics necessaris per a utilitzar correctament les destreses lingüístiques a què s'ha fet referència anteriorment.

El quart bloc és “Educació literària”, amb la qual es pretén aconseguir que l'alumnat es convertesca, de manera progressiva, en lectors competents. Per aquest motiu s'alternen les propostes de lectura, comprensió i interpretació d'obres literàries pròximes als seus gustos personals i a la seua maduresa cognitiva, amb la de textos literaris que aporten coneixements bàsics sobre algunes de les fites clau de la literatura. En aquest punt cal assenyalar que la progressió en l'estudi de la literatura s'entén com l'aproximació als gèneres literaris a partir d'una selecció de textos agrupats al voltant dels grans temes i tòpics universals en els dos primers cursos que conclou en tercer i quart amb

una visió cronològica que comprén des de l'edat mitjana fins al segle XXI. Així, la literatura es planteja com a font de gaudi personal i com a font de coneixement, ja que es relaciona amb altres arts com ara la pintura, l'escultura, el cine, la música i inclús la ciència.

L'organització dels elements curriculars de l'assignatura es basa en el tractament integrat de les llengües del currículum, enfocament metodològic que respon a la concepció plurilingüe del sistema educatiu valencià, en què conviuen dos llengües cooficials –espanyol i català– amb, almenys, una llengua estrangera, i totes són al mateix temps objecte i instrument d'aprenentatge. Per aquest motiu, es presenten els criteris d'avaluació i els continguts específics de cada una de les dos llengües i els criteris d'avaluació i els continguts comuns a les dos. El fet que es presenten continguts comuns, de tipus cognitiu, que es relacionen principalment amb els processos que intervenen en la lectura i l'escriptura, facilita la planificació de tasques i estratègies d'aprenentatge que permeten realitzar transferències lingüístiques en funció de quina siga la L1 o la L2 del centre, tenint en compte el seu projecte lingüístic. En aquest sentit, són fàcilment transferibles a les llengües estrangeres, una vegada que s'ha consolidat el codi oral o escrit, la qual cosa facilita l'aprenentatge.

Així mateix, la redacció dels criteris d'avaluació es basa en una estructura fàcilment reconoscible que configura xicotetes situacions d'avaluació que, en molts casos, respon a situacions reals. Per a això, en primer lloc es presenta el procés que es pretén avaluar, amb diferents nivells de complexitat, associat a un contingut (coneixements, processos i comportament i treball). Tant el procés com el contingut estan tancats per la naturalesa de l'execució (la manera, el context, l'objectiu), que ajuda a delimitar les situacions en què es realitza el procés sobre el contingut que s'aprén.

Aquesta redacció dels criteris d'avaluació de Valencià: Llengua i Literatura permet realitzar una selecció ajustada de procediments i instruments d'avaluació, bàsicament escales d'observació i de valoració aplicades a productes lingüístics, orals i escrits, sobre temes i àmbits diversos o sobre la literatura. En aquest sentit, l'ús de la carpeta d'aprenentatge en les pràctiques de les habilitats

expressives com a recurs d'avaluació i de reflexió crítica sobre què s'ha après i com s'ha après, és determinant en l'avaluació del procés d'aprenentatge i en l'autoavaluació de l'alumnat. A més, la creació d'una carpeta d'aprenentatge i seguiment lector permetrà l'alumnat recopilar i avaluar tots els elements relacionats amb les lectures: fitxes, resums, gravacions d'exposicions orals, infografies, etc.

La seqüenciació dels continguts i els criteris d'avaluació de forma progressiva i diferenciada possibilita la identificació i l'avaluació dels aprenentatges bàsics de cada nivell, amb la qual cosa es facilita les funcions del docent en el tractament de l'atenció a la diversitat i en la realització d'adaptacions curriculars per a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu, i també en facilita la inclusió en el medi escolar i social. D'altra banda, l'avanç seqüenciat, progressiu i acumulatiu al llarg dels quatre cursos de l'ESO permet que els aprenentatges bàsics de cada nivell incloguen els del nivell anterior encara que aquests no apareguen detallats. D'aquesta manera, s'aconsegueix l'adquisició dels coneixements i processos que apareixen en els estàndards d'aprenentatge avaluable presentats en el Reial Decret 1105/2014, de 26 de desembre, pel qual s'estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat, sense haver d'orientar el procés d'ensenyament-aprenentatge directament a aconseguir-ho.

L'assignatura de Valencià: Llengua i Literatura contribueix en essència a l'adquisició de la **competència en comunicació lingüística** per part de l'alumnat. I si la comunicació és un dels pilars de la convivència social, el desenvolupament de la competència comunicativa ha d'anar estretament lligat al desenvolupament de la competència social i ciutadana. El plantejament bàsicament procedimental de l'assignatura implica que l'aprenentatge de les habilitats lingüístiques necessàries perquè es produeixi la comunicació contribueixi a la comprensió de les experiències col·lectives i de l'organització i el funcionament del passat i present de les societats. A més, en molts casos, es plantegen situacions d'aprenentatge estretament lligades a la realitat social del món actual, els seus conflictes i motivacions, els elements que són comuns i els

que són diferents, així com els espais i territoris en què es desenvolupa la vida dels grups humans, i els seus èxits i problemes, per a comprometre's personalment i col·lectiva a millorar-los, i participar així, de manera activa, eficaç i constructiva, en la vida social i professional. Així doncs, per mitjà de l'organització d'equips de treball cooperatius s'hi incorporen formes de comportament individual que capaciten les persones per a conviure en una societat cada vegada més plural, dinàmica, canviant i complexa. L'alumnat, alhora que aprèn a comunicar-se, aprèn a cooperar, a comprometre's i a afrontar els conflictes, a prendre perspectiva, a desenvolupar la percepció de l'individu en relació a la seua capacitat per a influir en l'àmbit social i a elaborar argumentacions basades en evidències. És a dir, aprèn a posar-se en el lloc de l'altre, acceptar les diferències, ser tolerant i respectar els valors, les creences, les cultures i la història personal i col·lectiva dels altres.

Però, a més, l'assignatura també contribueix a l'adquisició de la **competència d'aprendre a aprendre**, ja que des de tots els blocs de contingut es desenvolupen tècniques i estratègies que afavoreixen el coneixement dels processos mentals a què s'entreguen les persones quan aprenen, a més del coneixement sobre els processos d'aprenentatge, així com el desenvolupament de la destresa de regular i controlar l'aprenentatge que es du a terme.

D'altra banda, l'adquisició de la **competència digital** es fa patent a través del l'ús creatiu, crític i segur de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) aplicades a l'aprenentatge, la inclusió i la participació en la societat. Implica, a més, l'adquisició d'una sèrie de coneixements, habilitats i actituds derivats dels canvis produïts sobre la lectura i l'escriptura per l'aplicació de les TIC i la generació d'entorns virtuals, no solament d'aprenentatge, sinó també d'interacció social. En aquest sentit, els continguts de Valencià: Llengua i Literatura es relacionen amb coneixements del llenguatge específic bàsic: textual, numèric, icònic, visual, gràfic i sonor, així com les seues pautes de descodificació i transferència. A més, s'incideix en el coneixement i en l'ús de les principals aplicacions informàtiques necessàries per a l'accés a les

fonts i el processament de la informació, i, com a conseqüència, també s'aborda el coneixement dels drets i les llibertats que assisteixen a les persones en el món digital. El treball de les habilitats de comprensió oral i lectora inclou el desenvolupament de destreses relacionades amb la busca, l'accés i el processament de la informació. Per la seua banda, les habilitats d'expressió oral i escrita impliquen el domini de destreses bàsiques d'ús de la informació i creació de continguts en l'àmbit personal, acadèmic, social i professional. En tots els casos s'incideix en el coneixement dels riscos associats a l'ús de les tecnologies i de recursos en línia i les estratègies actuals per a evitar-los. És a dir, s'ensenya a identificar els comportaments adequats en l'àmbit digital per a protegir la informació, pròpia i d'altres persones, així com conèixer els aspectes addictius de les tecnologies.

També aquesta matèria contribueix a l'adquisició de la **competència, en el sentit d'iniciativa i esperit emprenedor**, la qual implica la capacitat de transformar les idees en actes. La comunicació es basa justament en la transmissió d'idees i de coneixements a través d'actes comunicatius que tenen lloc en determinats àmbits d'ús (personal, acadèmic, social i professional). Per tant, si plantegem cada situació de comunicació com un problema o un repte a què s'ha d'enfrontar l'usuari de la llengua, podem afirmar que en cada cas s'ha de prendre consciència de la situació en la qual s'ha d'intervindre o que cal resoldre. Per tant, el parlant ha de saber triar, planificar i gestionar els coneixements, destreses o habilitats i actituds necessaris amb criteri propi, a fi d'aconseguir l'objectiu previst. En la realització de les activitats comunicatives es promou el desenvolupament d'actituds que afavoreixen la iniciativa emprenedora, la capacitat de pensar de forma creativa, de gestionar el risc i de manejar la incertesa per mitjà del desenvolupament de destreses o habilitats com la capacitat d'anàlisi; la capacitat de planificació, organització, gestió i presa de decisions; la capacitat d'adaptació al canvi i de resolució de problemes; la comunicació, presentació, representació i negociació efectives; l'habilitat per a treballar, tant individualment com dins d'un equip; la participació; la capacitat de lideratge i delegació; el pensament crític i el sentit de la responsabilitat; l'autoconfiança; l'avaluació, i l'autoavaluació.

D'altra banda, la **competència en consciència i expressió cultural** implica conèixer, comprendre, apreciar i valorar amb esperit crític, amb una actitud oberta i respectuosa, les diferents manifestacions culturals i artístiques, utilitzar-les com a font d'enriquiment i gaudi personal, i considerar-les com a part de la riquesa i patrimoni dels pobles, als quals contribueixen els continguts del bloc "Educació literària". A més de l'aprenentatge dels elements literaris, es proposa el desenvolupament de la creativitat, que es relaciona amb la capacitat estètica i creadora, i el domini d'aquelles capacitats relacionades amb els diferents codis artístics i culturals, per a poder utilitzar-les com a mitjà de comunicació i expressió personals. Tot això per a despertar en l'alumnat l'interès per la participació en la vida cultural i per contribuir a la conservació del patrimoni cultural i artístic, tant de la comunitat pròpia com d'unes altres comunitats.

En conclusió, l'assignatura de Valencià: Llengua i Literatura s'articula entorn d'una sèrie d'habilitats comunicatives, coneixements cognitivolingüístics, aptituds i actituds, que permeten a l'alumnat, d'una banda, seguir amb la seua formació acadèmica i al llarg de la vida i, d'una altra, adaptar-se als reptes que planteja la societat del coneixement.

5.- ACTIVITAT 1, 4, 2: UNA APROXIMACIÓ A LES LLENGÜES MINORITÀRIES. EL CAS DEL CATALÀ. ESTAT DE LA QÜESTIÓ?

1.- Introducció

Molts països europeus, en determinades zones del seu territori, tenen grups autòctons que parlen una llengua que no és la de la majoria de la població. Això és una conseqüència de processos històrics durant els quals la formació dels estats no es va fer sobre unes bases purament lingüístiques; així, comunitats menudes han quedat englobades dins d'unes altres de més grans.

La situació demogràfica d'aquestes "llengües regionals o minoritàries" presenta una gran diversitat,¹ ja que pot oscil·lar des d'uns quants milers de parlants fins a diversos milions; i passa el mateix pel que fa a la legislació i la pràctica dels diferents estats respecte d'aquesta qüestió. Tanmateix, allò que moltes tenen en comú és un grau més o menys alt de precarietat. A més, independentment de la situació en el passat, les amenaces que pesen hui sobre aquestes llengües regionals o minoritàries són conseqüència almenys tant del pes inevitablement estandarditzador de la civilització moderna i, en particular, dels mitjans de comunicació de massa, com de l'hostilitat el seu entorn o d'una política d'assimilació de l'Estat.

En tots els països europeus, a banda de les llengües oficials, que gaudeixen d'un estatus d'oficialitat i de protecció i que són socialment legítimes, també s'usen altres llengües de manera tradicional. Aquestes llengües s'anomenen *llengües minoritàries*, les quals sovint no tenen ni la protecció legal ni la legitimitat social de què gaudeixen les llengües majoritàries o oficials de tot l'Estat. En molts casos, les llengües minoritàries són usades per un nombre

¹ L'adjectiu regionals fa referència a les llengües parlades en una part limitada del territori d'un estat, on poden, d'altra banda, ser parlades per la majoria dels ciutadans. L'adjectiu minoritàries es refereix a les situacions en què o bé la llengua és parlada per persones que no estan concentrades en una part determinada d'un estat o bé és parlada per un grup de persones que, tot i estar concentrat en una part del territori d'un estat, és numèricament inferior a la població d'aquella regió, que parla la llengua majoritària de l'Estat. Per tant, els dos adjectius es refereixen a dades de fet, i no pas a nocions de dret, i, en tot cas, es refereixen a la situació existent dins d'un estat determinat (per exemple, una llengua minoritària dins un estat pot ser majoritària dins un altre estat).

limitat de parlants. De fet, prop del 50% d'aquestes llengües tenen menys de 10.000 parlants. Tot i que existeixen des de fa centenars d'anys o, fins i tot, milers, els canvis que ha anat patint Europa en les darreres dècades ha fet que, en un període curt de temps, gairebé totes les llengües minoritàries han esdevingut llengües vulnerables, fet que posa en greu perill la seua existència a curt i mitjà termini.

Amb tot i això, cal tenir present que els estudis sobre sociolingüística fan una distinció entre *llengua minoritària* (llengua que té un nombre de parlants numèricament inferior a altres llengües, ja siga en perspectiva mundial o en un determinat territori); i llengua minoritzada (llengua que pateix una restricció dels seus àmbits i funcions d'ús en un territori determinat, de tal manera que no serveix o no és necessària per a la major part d'ocasions o àmbits en què cal usar la comunicació verbal).²

Així, doncs, com qualificar una llengua com a minoritària? Tot i que la majoria de les llengües minoritàries tenen pocs parlants, el criteri quantitatiu no és l'únic que s'ha de tenir en compte per qualificar una llengua com a minoritària. De fet, hi ha llengües minoritàries amb milions de parlants, de vegades més que algunes llengües majoritàries. Per tant, juntament amb el criteri quantitatiu, cal també tenir-ne present l'estatus d'oficialitat, és a dir, el reconeixement implícit o explícit d'oficial d'una llengua en un Estat determinat. Segons el Consell d'Europa, s'han de donar les condicions següents perquè una llengua siga considerada llengua minoritària:³

a) per l'expressió *llengües regionals o minoritàries*, hom entén les llengües:

I. usades tradicionalment en un territori d'un estat per naturals d'aquest estat que constitueixen un grup numèricament inferior a la resta de la població de l'estat; i

² Vegeu ARACIL, LL.: "Sobre la situació minoritària", *Dir la realitat*, Ed. PP.CC., 1983; COTANO, À.: *Les llengües minoritzades a Europa*, Ed. 3i4, València, 2000; MOLLÀ, T.; PALANCA, C.: "Llengües minoritàries i llengües minoritzades", dins *Curs de sociolingüística 1*, Ed. Bromera, pàgs. 62-63.; <https://www.plataforma-llengua.cat/campanyes/llengua-minoritaria-o-minoritzada/>

³ Article 1 de la *Carta europea de les llengües regionals o minoritàries*, Estrasburg, 1992.

II. diferents de la llengua o de les llengües oficials d'aquest estat; no s'hi inclouen ni els dialectes de la llengua o de les llengües oficials de l'estat ni les llengües dels immigrants;

b) per *territori en què és usada una llengua regional o minoritària*, hom entén l'àrea geogràfica en la qual aquesta llengua és el mode d'expressió d'un nombre de persones que justifique l'adopció de les diferents mesures de protecció i de promoció previstes per aquesta Carta;

c) per *llengües sense territori*, hom entén les llengües usades per naturals de l'estat que són diferents de la llengua o de les llengües usades per la resta de la població de l'estat, però que, encara que usades tradicionalment en el territori de l'estat, no poden ser adscrites a una àrea particular del mateix estat.

EL CATALÀ. UN CAS CONCRET ENTRE LES LLENGÜES MINORITÀRIES

Per entendre en molts casos aquestes situacions de minorització, cal que ens remuntem als segles XVII, XVIII, XIX i XX, període en el qual els estats europeus es van esforçar per aconseguir l'homogeneïtzació lingüística interior i, en nom d'un suposat interès de l'estat i del progrés, van marginalitzar les llengües que no eren dominants i majoritàries. A més a més, hem d'apuntar que cap als anys cinquanta del segle XX, els estats van sumar a la seua política d'assimilació lingüística feta per mitjà de l'escola i del poder creixent de les administracions l'acció dels grups de comunicació i de l'audiovisual; però al mateix temps es va iniciar la resistència de la ciutadania a perdre de manera definitiva les arrels i, molt concretament, la llengua. Amb tot i això, la progressiva democratització de les societats i el procés d'unificació europea van enfortir els moviments que reclamaven el respecte per les llengües pròpies de cada territori i per les cultures respectives. El fet que la situació d'aquestes llengües fos cada cop més crítica i, sovint, irreversible en termes de normalitat social, va fer que fins i tot els estats que durant segles les havien combatut s'interessaren per la seua defensa.

En aquest canvi d'actitud, en aquesta lluita per la dignitat de totes les llengües i, entre elles, per la de la seua llengua pròpia, els territoris de parla catalana ha estat capdavanters. En el marc de la reforma de l'Estat espanyol, un cop extingida la dictadura, es van aportar, entre altres elements positius, l'orgull de la llengua pròpia i la capacitat de reconeixement de la diversitat lingüística d'Espanya. És gràcies a aquest esforç que la Constitució espanyola de 1978 reconeix la diversitat lingüística de l'Estat i que els estatuts d'autonomia han reconegut l'existència i l'oficialitat de llengües diferents del castellà als diversos territoris d'Espanya on es parlen.

És cert que la Constitució espanyola atorga determinats privilegis a la llengua espanyola i que les institucions democràtiques espanyoles encara impedeixen, per exemple, l'ús de llengües diferents de l'espanyola a les Corts Generals, als tribunals Constitucional i Suprem i en altres organismes, i que els neguen la presència, per exemple, als passaports o als segells postals. Però també és cert que en els darrers quaranta anys Espanya ha fet un canvi significatiu en la forma de tractar les seues minories lingüístiques, perquè ha passat de perseguir l'ús de la llengua catalana i la resta de llengües a permetre que els governs de les comunitats autònomes que tenen llengua pròpia duguen a terme una política activa de suport a la llengua de cadascun dels seus territoris.

Els territoris de parla catalana han estat, doncs, un model per a Espanya, però també ha estat un exemple per a Europa. Atés que no només han fet possible el reconeixement de les llengües diferents de la castellana a Espanya, sinó que foren els seus parlants els qui van donar el primer impuls a un dels projectes més ambiciosos per al reconeixement i la protecció de les llengües sense estat: *la Carta europea de les llengües minoritàries*, aprovada com a convenció internacional en el marc del Consell d'Europa l'any 1992 i sorgida de la iniciativa d'un grup d'uropeus electes, els quals en va ser un dels impulsors.

La *Carta europea de les llengües regionals o minoritàries* (CELRoM), ratificada per Espanya, entrà en vigor el dia 1 d'agost de 2001, Any Europeu de les Llengües, i, d'acord amb l'article 96 de la Constitució, va passar a formar part de l'ordenament jurídic espanyol.⁴ La Carta compromet l'Estat a defensar

⁴ Els tractats internacionals celebrats vàlidament formaran part de l'ordenament intern una vegada hagen estat publicats oficialment a Espanya. Les seues disposicions només podran ser

(i, per tant, a no obstaculitzar) moltes de les polítiques que, en suport del català i d'altres llengües minoritàries de l'Estat es duen a terme pels corresponents governs autonòmics. També obliga els tribunals espanyols a tenir en compte els seus principis a l'hora d'interpretar la normativa lingüística aplicable al de les llengües pròpies. Constitueix, doncs, un nou instrument de reconeixement i de protecció jurídica de la nostra llengua.

Com hem esmentat anteriorment, en la diferenciació de llengües minoritàries i minoritzades, el català no és pròpiament una llengua minoritària sobretot quant al nombre de parlants; però és cert que participa d'algunes de les característiques d'aquestes llengües. En primer lloc, pràcticament tothom coneix la llengua de l'Estat i, en canvi, una part de la població no coneix la catalana. En segon lloc, els territoris del nostre domini lingüístic pertanyen a estats més extensos, on la llengua de la majoria és una altra, que imposen el coneixement i l'ús de l'espanyol, del francès o de l'italià. A més, el nostre domini lingüístic no té un estat propi que forme part de la Unió europea. I, finalment, el català té una presència escassa en alguns sectors de la vida social, sobretot en determinats territoris.

També és cert, però, que hi ha molts factors que diferencien el català de les llengües minoritàries, com ara el fet que siga oficial en un estat sobirà, Andorra, i que ho siga, al costat de l'espanyol, en tres comunitats autònomes espanyoles (Catalunya, València, Illes Balears). A més, és diferent pel nombre d'habitants dels territoris on és oficial: el català es troba entre les 15 llengües de la Unió Europea en relació amb les vint-i-quatre llengües que hi són oficials i de treball, encara que no estiga reconeguda com a tal.

D'altra banda, si es compara el català amb les 36 llengües que es consideren regionals a Europa, té més parlants efectius que les quatre que li vénen immediatament darrere juntes; el català no ha estat abandonat pels seus parlants i es transmet de pares a fills amb normalitat, i l'entén més del 90% de la ciutadania, a diferència d'altres realitats que sovint no assoleixen ni el 20%. A més, el català és un idioma plenament codificat, normativitzat i estandarditzat amb ple consens acadèmic i ciutadà que té una autoritat lingüística reconeguda,

derogades, modificades o suspeses en la forma prevista en els mateixos tractats o d'acord amb les normes generals del Dret internacional. *Constitució espanyola*, 1978, art. 96.1.

l'Institut d'Estudis Catalans, i uns recursos lingüístics comparables als de les grans llengües llatines. També té una notable capacitat d'elaboració, acceptació i difusió de neologismes de tota mena i un sistema organitzat perquè es normalitzen. Finalment, la nostra llengua té una tradició literària, una vitalitat creativa i un dinamisme econòmic i cultural molt superior a moltes llengües d'estat i a totes les considerades minoritàries.

Cal tenir present, a més a més, que de les 36 llengües dites “minoritàries”, només 6 superen el milió de persones que les parlen (**català**, Espanya, França, Itàlia, Andorra (entès: 13.406.271, parlat: 10.047.102);⁵ **gallec**, a Espanya; **alemany**, a França, Itàlia, Bèlgica; **occità**, Espanya; França; **sard**, Itàlia; **irlandès**, Regne Unit, Irlanda; **basc**, Espanya, França; **gal·les**, Regne Unit). N'hi ha 2 que superen el mig milió (basc i gal·lès), mentre que altres 6 superen les 125.000 persones que les saben parlar sense arribar al mig milió (**frisó**, Països Baixos, Alemanya, Dinamarca; **friülà**, Itàlia; **luxemburguès**, Luxemburg; **finès**, Finlàndia; **bretó**, Bretanya francesa, **cors**, Còrsega), o d'altres casos de llengües que formen part del projecte pilot CELRoM, com el **ladí**, Itàlia (+-30.000, parlants nadius) i l'**hongarès**, Romania (+- 1.500-2.000).

Hem de tenir present, a més a més, que el català és la llengua més nombrosa, pel que fa al nombre de persones que la parlen, en relació amb totes les que es denominen “regionals o minoritàries” a la Unió Europea i és l'única que saben parlar més de 10 milions de persones. Per motius històrics i polítics, el català s'inclou habitualment en aquest grup de llengües tot i que la seua realitat queda molt lluny de la de totes les altres, per demografia, estatut jurídic, situació sociolingüística i normativa lingüística.

Malgrat això, la Carta europea és un document que, tot esperant l'equiparació jurídica del català amb les llengües de la Unió que tenen un nombre semblant de parlants, cal conèixer. La legislació lingüística dels territoris de parla catalana atorga a la nostra llengua un tracte sovint més favorable del que preveu la Carta, però en alguns aspectes aquesta és més beneficiosa. També ho és en relació amb altres legislacions i en relació amb

⁵ https://www.plataforma-llengua.cat/media/upload/pdf/informecat-2016-web_1462260429.pdf

alguns aspectes de la legislació estatal, com l'Administració de justícia o l'espai de comunicació audiovisual.

Amb tot i això, cal destacar que la Carta Europea de les Llengües Regional o Minoritàries és un instrument de vital importància per protegir les llengües regionals o minoritàries que es troben en perill, atès que gran nombre de llengües europees necessiten protecció i promoció. Perquè hem de tenir present que la substitució d'una llengua no implica només la pèrdua d'un element de comunicació sinó que a més comporta la desaparició d'un univers únic i irreproducible relacionat amb un l'entorn i una realitat específics: la pèrdua de la diversitat. Per aquest fet és important que les escoles potencien la diversitat lingüística com un fet més valuós, per a la qual cosa és important que es conscienci l'alumnat en la seua existència, destacant-ne el seu valor i riquesa; i, a més a més, s'eduque per combatre qualsevol tipus de discriminació de les minories lingüístiques i de les llengües regionals i minoritàries.

DIVERSITAT LINGÜÍSTICA: PREJUDICIS LINGÜÍSTICS. LLENGÜES MAJORITÀRIES, “LLENGÜES MINORITÀRIES”.

El llenguatge és una facultat comuna de l'espècie humana que ens distingeix de la resta de la natura. La diversitat lingüística és conseqüència d'un procés evolutiu i continu adaptació als contextos físics, culturals i socials, atès que el llenguatge ha fet possible l'adaptació als diversos entorns naturals i culturals que ha permès codificar, categoritzar i registrar les realitats. La diversitat de llengües és una situació pròpia en espais compartits on la convivència entre dues o més llengües en un mateix territori sol ser un dels fets més naturals. Cal tenir present que al món es calcula que hi ha unes 7.000 llengües, amb una distribució ben desigual; i que la meitat d'elles estan en perill de desaparèixer. Amb tot, encara que la diversitat lingüística siga una realitat, cal tenir en compte la majoria de persones es comuniquen amb el seu entorn amb la seua llengua materna. Aquest fet sumat al poc contacte personal que normalment hi ha entre països, pot provocar que sense conèixer la realitat dels altres països –o, fins i tot, amb mateixes zones lingüístiques– es creen estereotips, la major part dels cops, negatius.

La diversitat lingüística ha estat objecte d'infinitat de debats, de vegades basats en prejudicis i mites: “hi ha qui veu com a essencials les diferències quantitatives (llengües de molts o de pocs parlants; amb moltes o poques paraules); qui es creu amb autoritat per discriminar les llengües sobre la base d'un sentit més o menys musical (llengües dolces o aspres; clares o fosques); qui pontifica sobre el grau més gran o més petit de complexitat (llengües difícils o fàcils); qui creu que hi ha llengües curtes (monosil·làbiques) i llargues... Totes aquestes opinions venen viciades d'origen perquè hi ha el partidisme de la llengua pròpia”,⁶ que cal vèncer des del sistema educatiu.

“Un prejudici és un acte de precipitació, una expressió agosarada, i que la persona que n'és la responsable actua sobre la base d'indicis insuficients i moguda per afeccions selectives irracionals. Un prejudici, diuen, és un acte de simpatia o d'avversió i té com a causa la manca de coneixement fiable (aquesta és, com ja sabem, la interpretació benvolent del prejudici, perquè també hi ha qui es tanca la porta del coneixement fiable i no escolta raons”, segons apunta Jesús Tuson a la seua obra *Mal de llengües*.⁷

Els prejudicis lingüístics són, doncs, valoracions o opinions sobre les llengües que no es basen en proves reals sinó en estereotips simplificants i generalistes. Acostumen a ser tòpics sorgits de la ignorància i la por a la diferència. Per aquest motiu, no és fàcil fer-los desaparèixer, perquè els arguments que es fan servir per desactivar-los no s'accepten com a vàlids. En molts casos, exerceixen una influència notable en l'estatus i el prestigi social dels parlants i de les parlants. Tanmateix, qualsevol tipus de classificació de les llengües determinada per una jerarquia que va des de l'excel·lència/utilitat fins a la insignificança, com és sovint el cas, només parteix de prejudicis i no té cap base científica. Segons l'article 7.2 de la Carta, cal eliminar qualsevol diferenciació, exclusió, restricció o preferència injustificades respecte de l'ús d'una llengua regional o minoritària.

7.2. Les parts es comprometen a eliminar, si encara no ho han fet, tota distinció, exclusió, restricció o preferència injustificades que afecten l'ús d'una llengua

⁶ Tuson, J.: *Mal de llengües. A l'entorn dels prejudicis lingüístics*, Empúries, Barcelona, 1992, 10a edició, pàg. 20.

⁷ *Ibidem*, pàgs. 22-23.

regional o minoritària i tinguen per objecte descoratjar o posar en perill el seu manteniment o el seu desenvolupament. L'adopció de mesures especials en favor de les llengües regionals o minoritàries, destinades a promoure una igualtat entre els parlants d'aquestes llengües i la resta de la població o encaminades a tenir en compte les seues situacions particulars, no és considerada com un acte de discriminació envers els parlants de les llengües més esteses.

Per aquest fet és important que hi haja un coneixement de la CELRoM, tant per part de l'alumnat com de la resta de la comunitat lingüística, per promoure la diversitat de les llengües i perquè hi haja un enfocament de combat dels prejudicis i de les ideologies sobre les llengües que no tenen eixe recolzament institucional, que solen ser les minoritàries o regionals.

2.- Exercici

Presentar el concepte de llengües minoritàries al gruix de la població a partir del treball amb l'alumnat.

Explicar el concepte de prejudici lingüístic, analitzar-los, detectar-los, i aportar arguments per combatre'ls i fer que el nostre alumnat i societat en siga conscient per poder enfrontar-se a ells i desactivar-los.

Fer una recerca de les llengües regionals i minoritàries que hi ha a Europa (aragonés, asturià, basc, bretó, caixubi, català, còrnic, escocès, frisó, friülès, gaèlic, escocès, gal·les, occità, sard, sòrab, való..., per citar-ne alguna de les més de 80 llengües que es troben en perill dins d'Europa), veure quines són, en quins espais s'ubiquen, quines són les seues particularitats i històriques, en quines situacions i circumstàncies es troben. Veure quins països d'europa han signat la CELRoM i quins l'han ratificada.

Potenciar a nivell de centre el Dia Europeu de les Llengües (26 de setembre), fent-ho extensiu a nivell de la resta d'agents socials (famílies i comunitat social). Potenciar el Dia Internacional de la Llengua Materna (21 de febrer), atés que com hem exposat abans tot i la varietat de llengües existents al món, on ben bé les majoritàries tenen una presència omnipresent, és a través de les llengües maternes (molts cops minoritàries) en què s'estableix lingüística.

Elaborar un calendari sobre les llengües minoritàries, quin és el dia que se

celebra el reconeixement de la seua llengua.

3.- Objectius

En aquesta activitat hem intentat agrupar 3 de les activitats proposades en una, atés que pensem que es tracten temàtiques que estan estretament vinculades i que es poden treballar de manera homogènia. Així hem seleccionat en la nostra activitat la 1a (Què és una llengua minoritària?), fent un especial tractament de la nostra llengua, la catalana i la seua situació dins del context europeu, atenent a la seua especial particularitat; la 2a (Prejudicis lingüístics; i la 4a (Dia/dies o setmana de la llengua minoritària).

Alumnat:

- Adquirir un concepte positiu de les minories en general i de llengües minoritàries en particular.
- Identificar totes les llengües regionals o minoritàries de l'Estat.
- Buscar exemples de trets orals i escrits de les llengües minoritàries: conèixer la seua ubicació, història, alfabet, tractament i reconeixement, situació...
- Ampliar la consciència lingüística.
- Detectar prejudicis lingüístics.
- Adquirir arguments fundats en favor de la defensa de les llengües
- Descobrir la riquesa, la varietat, la cultura i l'entorn, els parlants de les llengües minoritàries.
- Aprendre de la importància de la diversitat lingüística, atenent a la seua riquesa.
- Acceptar a l'alumnat minoritari. Tot analitzant si als nostres centres hi ha alumnat que parle una llengua, i si aquesta és minoritària a cap país.

4.- Curs/edat

En funció del currículum nosaltres l'hem programada per a 4t d'ESO, alumnat entre 15 i 16 anys.

Amb tot i això, seria convenient que s'inclogueren aquestes activitats dins del projecte de centre, en el nostre cas en el dies D (activitats que es realitzen al centre per potenciar el respecte, la tolerància i la bona convivència cívica i social entre el nostre alumnat). Seria convenient, a més, que dins del Programa d'Educació Plurilingüe i Intercultural (PEPLI) de Centre, atenent a la Llei 4/2018, que regula el plurilingüisme dins de l'ensenyament i l'ús vehicular de les llengües s'incloguera un tractament a l'estudi i ensenyament de la CELRoM, amb tot el que implica des del punt de vista sociolingüístic.

5.- Metodologia

D'entrada per començar caldrà que es faci una breu descripció, en el sentit de la Carta, de totes les llengües regionals o minoritàries usades en l'Estat, valent-se de dades estadístiques dels cens o d'altres dades oficials de la regió o l'Estat. Es recomana consultar els informes del Comitè d'Experts de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries.

Reflexió i debat (a l'aula). Què pensen sobre l'estat de la qüestió.

Realització d'enquestes als seus familiars per saber quin és el coneixement que tenen de la CELRoM. Quin és el seu posicionament.

Explicar la importància de les llengües i de la diversitat lingüística.

Analitzar el vincle i la relació que s'estableix entre la llengua i els seus parlants. Quines són les varietats de la llengua, els registres lingüístics, els nivells del llenguatge.

* Elaborar un mapa-mural Europeu de Llengües Minoritàries

* Elaborar un mapa-puzze de les llengües minoritàries de l'Estat espanyol

* Elaborar un joc (brunzidors i punts d'il·luminació) dels mapes de llengües minoritàries, tant de l'Estat com de la Unió Europea. (Aquests apartats marcats amb * es treballaran de manera interdisciplinària amb el departament de tecnologia)

Treballar el concepte de prejudici lingüístic

Detecció d'alguns prejudicis (sobre les llengües o d'altres aspectes socials).
Realitzar enquestes sobre la societat a veure que en pensen.

Treballar un debat a classe sobre els resultats de les enquestes

Fer un llistat sobre un decàleg de prejudicis (llengües fàcils-llengües difícils; llengües aspres- llengües suaus; llengües amb molts parlants- llengües amb pocs parlants; llengües primitives- llengües de cultura; llengües pobres-riques (lèxic); llengües locals- llengües internacionals; llengües minoritàries-llengües majoritàries; llengües més importants- llengües menys importants; llengües més útils que d'altres; llengües superiors-llengües inferiors literàriament.

Quant al dia/dies de les llengües minoritàries es proposa que d'entrada s'estudien les del propi Estat, per veure quines hi ha. De fet a l'Estat espanyol ens trobem amb l'existència de 9 llengües minoritàries, encara que només 4 d'elles compten amb l'estatus d'oficialitat (aranès, basc, català, gallec), mentre que les altres 5 no tenen eixe estatus d'oficialitat (amazic, àrab, aragonès, asturià, caló, lleonès, portuguès). Fent que l'alumnat realitze tota una sèrie d'activitats entorn de la seua caracterització, així com identificació i localització.

Està clar que, de tots aquests punts metodològics de les diferents unitats didàctiques-projectes que s'hi plantegen, cal fer un plantejament de treball a nivell de l'aula, però a més, caldrà que aquests queden recollits i reflectits d'una manera en la programació didàctica del curs en què vaja a implementar-se. Així mateix, caldria que hi quedara reflectit a nivell del departament en les seues actes com en el consell escolar, sempre que es pense algun dels aspectes treballats en aquest projecte pilot pot passar a formar part d'un projecte de centre.

6.- Durada

Atenent a l'extensió d'aquesta proposta d'unitat trobem que seria oportú dedicar entre 12-14 classes per a la seua implementació. Amb tot, cal especificar que la seua durada tal volta no siga de manera continuada atès que el tractament dels "dies D" de cada llengua, no es trobaran de manera consecutiva, per la qual cosa es veuran espaiats temporalment.

7.- Matèries que es treballen

Dins d'aquesta unitat-projecte les matèries que es treballaran a més de les llengües maternes i estrangeres, seran la història, la geografia, les ciències socials. Però a més atenent a la interdisciplinarietat d'algunes de les activitats es recorrerà a d'altres matèries, com poden ser la tecnologia i les plàstiques i visuals.

8.- Modalitat de treball

La modalitat de treball quedarà reflectida dins i fora de l'aula, per parelles i individual; grupal.

9.- Material

Mural (pòster en cartolina gran); taulers de xapa; brunzidors, bombetes, plòters, impressora, material de dibuix, presentació digital.

10.- Fonts d'informació

Biblioteca, contactes personals, entrevistes i internet.

11.- Avaluació

Amb la finalitat de portar endavant l'avaluació ens proposarem l'anàlisi i la implicació en cadascuna de les activitats realitzades, el seu aprofundiment i extensió. Realització de les enquestes, presentació del material en power point

(nivell escrit i oral), maquetes i execució dels taulers-pòsters mecànics dels mapes.

Respecte a l'avaluació, hem de tenir present que en el currículum per competències, l'avaluació té una funció reguladora de tot el procés d'aprenentatge, atès que ha de permetre decidir i adaptar les estratègies pedagògiques a les característiques de l'alumnat i constatar el seu progrés a mesura que avança en els aprenentatges. Ha de permetre al professorat contrastar el grau d'assoliment per part de l'alumnat dels objectius de les àrees o matèries que formaran part de la unitat "Una aproximació a les llengües minoritàries. El cas català. Estat de la qüestió" i de les competències bàsiques que es treballaran en cadascuna de les disciplines i ajustar, si és pertinent, els processos didàctics. Per a l'alumnat, l'avaluació també esdevé un element essencial per aprendre, ja que l'alumnat constata el seu progrés i sap regular-se estant més preparats per avançar en els aprenentatges i per seguir aprenent.

Per tant, cal cercar estratègies per compartir amb l'alumnat el procés avaluador i fer-lo partícip i protagonista del seu procés d'aprenentatge, i per compartir amb la resta del professorat i les famílies la coherència dels criteris d'avaluació aplicats en les disciplines o activitats escolars. A més a més, s'ha de tenir present que l'avaluació dels diferents treballs de la unitat didàctica ha de ser formativa i formadora, per a la qual cosa és realitzarà de manera periòdica on el professorat analitzarà el treball i la implicació de l'alumnat en les diferents tasques que es realitzen, la seua capacitat d'afrontar els problemes, de generar solucions, treballar en equip... A més del treball d'aula on l'alumnat haurà d'implicar-se de manera activa, hi haurà un treball de camp que també passarà a formar part de l'avaluació. El seguiment de tota aquesta tasca anirà acompanyada pels formularis KPSI (*Knowledge and Prior Study Inventory*): "Informe Personal"; que són els qüestionaris per recollir els coneixements previs i la posterior reflexió sobre el que necessita aprendre el nostre alumnat per respondre les qüestions; així a partir de la visualització dels conceptes-clau de primer nivell a través de mapes conceptuals –que s'aniran completant a mesura que se n'aprenen de nous, o, senzillament, converses en gran grup,

sempre que es promoga que tot l'alumnat exterioritze les pròpies representacions i les pugi regular– podem anar ampliant, aprofundint i millorant el procés d'avaluació. Així mateix emprarem la carpeta d'aprenentatge (*portfolio*), que permet recollir les diferents activitats que fa l'alumnat al llarg de l'aprenentatge d'un tema, els seus objectius i les seues reflexions sobre el que encara no sap prou bé, què farà per revisar els errors i què va millorant a mesura que avança en el coneixement. En aquesta carpeta inclourem també els resultats de les activitats d'avaluació amb finalitat qualificadora i a partir de totes les dades recollides cadascun del professorat que en forma part del nostre projecte deduirà la qualificació final que acredita els aprenentatges, que té la qualitat de ser més transparent per a l'alumnat.

12.- Activitats complementàries

- Penjar el mural en els passadissos de l'escola.
- Publicar el mural en el diari de l'escola.
- Realitzar una exposició a nivell municipal en la biblioteca del poble, perquè la resta de la societat tinga coneixença de les llengües minoritàries; dels prejudicis lingüístics i dels dies de les llengües minoritàries.
- Traslladar algun dels materials al col·legi de primària perquè l'alumnat conega quines les llengües minoritàries, sobretot a partir dels murals-puzzles; i murals-jocs (brunzidors i il·luminació).
- Representar una obra de teatre en la qual s'empren les llengües minoritàries de l'estat, fent que hi haja un personatge que empre com a mínim una d'aquestes llengües
- Possibilitat de realitzar un intercanvi amb localitats que tinguen i parlen les llengües minoritàries, tant a nivell estatal com europeu. Aquesta activitat també pot estar oberta a la mateixa llengua perquè l'alumnat siga coneixedor de les altres variants lingüístiques que té la pròpia llengua.

5.1. TRADUCCIÓ A L'ANGLÈS (Traslation into English)

ACTIVITY 5: ONOMASTICON AIELONAE. TOPONYMY, LINGUISTIC LANDSCAPE AND PLACE NAMES IN A MINORITY LANGUAGE

Our project, *ONOMASTICON AIELONAE*, is born with the aim of researching and letting our students gain knowledge of the toponymy of the town and area where the Secondary School Porçons is placed. They will get acquainted with the names and own terminology of their urban centre and its area, and therefore, its direct connection with its language, history, fables and legends.

It is important to remark that this project is come up with the idea of being an interdisciplinary and cooperative research. The vast majority of our departments will contribute to enrich and fulfil our objective. Thus we will count on the help of the following departments:

- Language departments (Valencian, Spanish and English): their focus will be on the study of the names and etymological origin, analysis and writing of fables, bibliographic and literary research.
- Plastic and Visual Education: they will carry out the analysis and remarks about the physical spaces and the study of the colours. They will create a ceramic mural of our town.
- Physical Education: they are in charge of the planning, marking out and sign posting of the most traditional tracks of the area.
- Biology and Geology: this department will make the analysis of the characteristic flora in the area of Aiello de Malferit, with a special approach to the endemisms (analysis and graphic material). They will conclude with the creation of an herbarium.
- Music: they will collaborate with the analyses of the anthroponymic customs, the town and area folklore.
- Geography and History: they will contribute with a demographic study and an analysis of the historic evolution.
- Technology: they will be involved in the production of a scale model.

- IT department: they will take part in the creation of audio-visual material, which will collect and conclude this extensive research

From this vast project, we delimit this didactic unit (number 5) which can be extrapolated to other languages of the Through the European Charter Classroom Activities (the ECCA project). It can also become a bond between the participants of this pilot programme

OBJECTIVES

This didactic unit attempts to learn about the different words related to their linguistic landscape: place names (authorities, administration, institutions, or street names, for example), natural beings (plants, trees and birds) and any proper terminology of their area in order to relate it to its historical, cultural and social contexts.

Although we want to maintain the interdisciplinary nature of the didactic unit, the Valencian Department (together with the Spanish and the English one), will deepen into the etymological origin of their typical terms, as well as interpret texts from different fields (academic, personal and social field) and identify their different text typologies.

All in all we aim at enabling our students as collaborative and communicative individuals, either spoken or in a written way, so as to construct a product or a collective task, sharing information and digital contents and using ICT tools and virtual learning environments.

ADDRESSEES

This didactic unit is targeted to students from the second cycle of Compulsory Secondary Education, 14-16 years old (although due to its interdisciplinary nature, students from lower classes could participate).

METHODOLOGY

We will work in group work and cooperatively. We will always take into account active methodologies, which place the student at the centre of the teaching-learning process. We will introduce appealing activities so they can actively participate and achieve a meaningful learning. We will also promote their autonomy and through the research of information and problem solving tasks, they will be able to achieve a level of conceptualization.

TASKS

Students will be involved in:

- Placing the toponyms in the maps (and study their meaning, phonetics and origin)
- Population surveys
- Taking photographs of the toponyms location
- Collection of fables and legends related to the different toponyms
- Study of the native flora (scientific and native denomination)

RESOURCES

They will require maps, drawing materials (watercolours, brushes, burin), an engraving press, digital tools (cameras, computer, printer and projectors) among others.

SOURCES OF INFORMATION

- Specific bibliography (literary, geographical, historical, flora and fauna).
- Municipal services (City archive, librarians, etc).
- Internet.

TIMING

8-12 lessons.

AREAS INVOLVED

As it has been mentioned, due to its interdisciplinary nature, many areas will be involved: languages, geography and history, biology, plastic and visual education, physical education, music, technology and IT.

ASSESSMENT

With the purpose to assess the different tasks, we will propose the analysis and the implication, deepening and extension of each of them in the activities developed. Compilation of the different documents, surveys, and presentation of the material with visual resources, will also be taken into account.

The assessment process should be an essential learning element, since it ascertains their progress and regulate their learning outcomes.

Therefore, it is necessary to look for strategies that share with the students their assessing process and make them active participants and protagonist of their learning process. Finally it would be important to share with the rest of the teachers and families the coherence of the assessment criteria applied in the different disciplines or school activities.

6.- ACTIVITAT 5: *ONOMASTICON AIELONAE*. TOPONÍMIA, PAISATGE LINGÜÍSTIC I DENOMINACIÓ D'EMPLAÇAMENTS EN UNA LLENGUA MINORITÀRIA

1.- Introducció

Hem de tenir present que en l'àmbit de la toponímia i la denominació d'emplaçaments, els textos i els noms poden constituir una bona oportunitat per avaluar el reconeixement oficial i individual de les llengües i els grups minoritaris són una mostra dels esdeveniments històrics i socials relatius a la coexistència dels grups majoritaris i minoritaris i estan summament relacionats amb qüestions d'identitat. Són objecte de greus conflictes socials. Ampliar el coneixement sobre els noms del lloc on habita el nostre alumnat, i per extensió les seues famílies, pot millorar la resposta sobre la demanda d'una representació de les llengües minoritàries en l'espai públic i el virtual.

És per aquest fet, que per poder treballar i donar a conèixer al nostre alumnat la toponímia del terme del seu poble, Aiello de Malferit, naix aquesta unitat didàctica (que ben bé pot convertir-se en projecte): *Onomasticon Aielonae*; on la interdisciplinarietat i el treball cooperatiu tenen una transcendència essencial i bàsica, tant des del punt de vista del professorat com de l'alumnat. Cal que tinguem present la idoneïtat d'aquest treball dins del projecte pilot CELRoM, atés que com s'ha exposat anteriorment la toponímia i la denominació d'emplaçament, és una bona oportunitat per analitzar el reconeixement oficial i individual de les llengües.

A més la seua posada en marxa s'ha de veure relacionada a la importància de realitzar un aprenentatge significatiu que partisca des del coneixement més immediat, real i proper del nostre alumnat, atés que en la majoria dels casos desconeixen el nom dels seus espais més propers, tant físics com humans; una situació que pretenem canviar i millorar amb aquesta unitat didàctica-projecte. Un coneixement que anirà ampliant-se en el seu procés

educatiu de manera successiva a espais més grans, com és el cas de la comarca, en aquest cas la Vall d'Albaida; i que després –si és pertinent i oportú– podem ampliar-lo a la resta de comarques i territoris del nostre espai valencià. I així consecutivament a d'altres àmbits i superfícies de les terres valencianes i, per què no, de la resta de l'Estat.

A partir de l'estudi dels noms de lloc del terme, així com els noms del nucli urbà –si s'escau, en una continuació de les unitats (i del projecte)–, es pretén que l'alumnat tinga accés no només a la terminologia de la seua llengua, l'origen i la vinculació amb d'altres llengües; sinó que pugua tenir accés a la història, el significat dels noms, les llegendes i rondalles relacionades amb ells o que els han donat origen; a més de saber la seua denominació i el per què apareixen en un temps i espai concret.

Cal que tinguem en compte que en aquest projecte no solament s'analitzaran els aspectes lingüístics i literaris (a partir del que diuen les obres i manuals de referència: *Diccionari català, valencià, balear*; *Diccionari etimològic i complementari de la llengua*; *Onomasticon cataloniae*); sinó que d'altres coneixements i disciplines curriculars prenen relleu i importància, com poden ser els aspectes historicosocials analitzats i tractats a partir dels manuals històrics de referència com poden ser els casos del *Diccionario geográfico y estadístico de España y sus posesiones de ultramar*, de Pasqual Madoz; *Diccionari geográfico-estadístico de España y Portugal*, de Sebastián Miñano; o les *Observaciones sobre la historia natural, geografía, agricultura, poblacions y frutos del Reyno de Valencia*, d'Antoni Cavanilles, per posar-ne algun exemple. Uns coneixements que es veuran ampliats a partir de l'estudi de la presència del poble i dels elements més característics dins de la literatura, a partir de l'anàlisi i buidatge de les principals obres i autors que hagen pogut parlar i tractar la població d'Aielo de Malferit; i no solament des de la vessant més literària sinó que també des del punt de vista historiogràfic.

Atenent a la seua interdisciplinarietat, s'ha de tenir present en l'estudi dels topònims i elements literaris no només hi prendran els **departament de**

llengües: valencià, llengua i literatura; llengua castellana; i departament d'anglès; sinó que també hi participaran d'altres especialitats, com és el **departament d'educació plàstica i visual** que tindrà importància a partir de l'anàlisi i observació dels espais físics, a més de treballar-se, si s'escau l'origen arquitectònic i la tipologia de les construccions. Cal tenir en compte que volem donar imatge a la paraula, una imatge sempre carregada de subjectivitat i en la qual la iconicitat anirà variant en funció de la tècnica emprada pel nostre alumnat. Així mateix, el **departament d'educació física** també té un marcat protagonisme atés que l'alumnat realitzarà la senyalització dels senders més tradicionals del terme, amb el treball de camp oportú i pertinent; amb la incorporació de la tècnica de la georecerca,⁸ així com la ubicació de determinats geoamagatalls. També hi haurà un apartat dedicat a l'anàlisi terminològic de la flora pròpia del terme d'Aielo, amb un tractament especial dels possibles endemismes (anàlisi, documentació gràfica); a més de tenir en compte l'anàlisi i la denominació de la ornitofauna local, uns aspectes que seran analitzats pel **departament de biologia i geologia**. A més de fer prendre consciència a l'alumnat de la importància de preservar el medi ambient i donar-los a conèixer com alguns dels seus components poden jugar un paper fonamental en la seua preservació.

La part dels costums antroponímics també es veurà analitzat des de diferents punts i disciplines, amb un especial tractament des del **departament de música**, on s'incidirà en els costums folklòrics del poble i de la zona (on la nostra llengua hi pren un caràcter especial); a més de veure aquells aspectes tradicionals que puguen analitzar-se, així com la relació i contextualització dels topònims i espais amb diferents períodes històrics musicals. Des del **departament de geografia i història**, es treballarà l'estudi demogràfic de la població d'Aielo de Malferit, fent una anàlisi a l'evolució històrica que ha tingut a partir de l'estudi i l'anàlisi dels censos. A

⁸ La **Geocerca** o **Geocaching** és un joc a l'aire lliure de cerca de tresors al món real amb l'ajuda de dispositius GPS. Els participants han d'anar a unes coordenades específiques i, un cop al lloc, intentar trobar-hi el *geoamagatall* (contenedor) amagat per altres jugadors. Es pot jugar tant a la ciutat com en plena natura. Les coordenades geodèsiques dels amagatalls són publicades al lloc web.

més es treballaran les piràmides poblacionals i els arbres genealògics, amb gràfics de l'estructura econòmica de la població, així com l'anàlisi la importància i influència dels les migracions que s'han donat al poble des de la crisi de la fil·loxera, amb un tractament especial a quines llengües són les que han vingut al poble amb aquestes migracions –a més de veure en quina situació es troben, analitzant a més a més si són llengües que es troben dins de les catalogades com a minoritàries per la Carta Europea de Llengües Regionals i Minoritàries (CELRoM). El **departament de tecnologia** també hi prendrà part en el projecte realitzant una maqueta del poble, emprant diferents materials i estratègies per portar endavant una visualització concreta i detallada dels espais, amb una anàlisi i evolució de la toponímia dels espais que es recreen. I per concloure aquesta unitat didàctica-projecte d'investigació i innovació educativa ens trobem amb el **departament d'informàtica** que serà qui enllestirà tot el material per poder realitzar i donar mostra des de diferents suports de la tasca feta pel nostre alumnat de manera cooperativa entre els diferents departaments. Cal anotar que el treball grupal i l'orientació pedagògica, així com el tractament de l'alumnat amb necessitats educatives especials serà recolzat i assessorat pel **departament d'orientació**; tant per l'orientadora com per la mestra de pedagogia terapèutica.

Cal tenir en compte, doncs, que aquest bast projecte –on «els noms» són el centre d'atenció i estudi– no solament ha de tenir la participació activa del professorat dels diferents departaments i de l'alumnat, sinó que també es veuran implicats altres agents de la comunitat educativa com són les famílies i d'altres elements de l'entorn sociocultural, en aquest cas concret la bibliotecària i arxivera municipal amb la qual treballarem de manera coordinada i conjunta; o fins i tot els diferents tècnics dels departaments de l'Ajuntament. Uns elements que li proporcionen la inclusió i la integració socioeducativa a través de les pràctiques contextualitzades des del centre, tenint present i en compte la realitat més immediata de l'entorn del nostre alumnat.

Per tots aquests factors i elements d'estudis esposats suara, pensem que partint de l'estudi i del tractament lingüístic –i no solament de la toponímia–, atenent al seu caràcter interdisciplinar, aquesta unitat didàctica-projecte *Onomasticon* es pot extrapolar a d'altres llengües de la CELRoM. A més pot ser un vincle d'unió a l'hora de realitzar els intercanvis entre les llengües que es troben representades dins del programa pilot: català, ladí, frisó, friülà i hongarès.

Un altre aspecte a tenir en compte des del punt de vista de la innovació del nostre projecte hem de dir que dintre de l'«*Onomasticon Aielonae*» ens trobem amb la voluntat de treballar de manera grupal i cooperativa amb el nostre alumnat, amb l'aplicació de metodologies actives que situen l'alumnat en el centre del procés d'ensenyament i aprenentatge. En el qual es tenen presents el marc teòric i la seua implicació amb el currículum d'ESO, què dona suport al projecte i el relaciona amb la dinàmica de treball del centre.

Hem de tenir en compte, a més a més, que encara que majoritàriament l'aplicació de la unitat didàctica-projecte anirà encaminada a l'alumnat de 4t d'ESO, al tractar-se d'un projecte de centre a nivell interdepartamental la seua execució i realització no anirà lligada estretament i única a un sol curs. Sinó que atenent a la possibilitat que ens permeta la seua adequació al currículum, a més de les característiques pròpies del grup i de l'alumnat, podrà ser treballat al llarg dels diferents nivells educatius que tenim al centre: des de primer de l'ESO fins a quart, passant per segon i tercer; fins a ser treballat en la Formació Bàsica de primer o segon.

Aquest bast i engrescador treball realitzat pel nostre alumnat, supervisat i guiat per cadascun del professorat de les diferents àrees, anirà tenint unes concrecions i evolució a partir de recerques, de treballs, de murals, de presentacions en diapositives, de realització de vídeos, entrevistes de ràdio (JosRàdio, la ràdio del nostre IES), enregistraments de músiques; que serà d'entrada el material que emprarem com a objectiu final del seu procés avaluator, però no l'únic. Amb tot el més important, a més de l'aprenentatge del nostre alumnat, clar està, trobem que és l'objectiu final que volem

aconseguir a través de les diferents publicació de tot aquest bast material en una edició impresa d'un llibre, a més dels diferents panells expositius, que seran el veritable resultat de «*Onomasticon Aielonae*». Unes produccions que hauran de tenir un element homogeni a partir d'una imatge i disseny corporatiu unificat que donarà unitat als nostres productes, un fet que assolirem gràcies a la implicació d'un reconegut dissenyador gràfic valencià: Xavi Sellés.

Amb el treball de l'estudi de la toponímia pretenen realitzar un **diccionari dels noms** de llocs, amb diferents il·lustracions i dibuixos, a més de recopilar els elements històrics i gràfics que documenten la seua execució. A més de la **realització de rutes**, amb els respectius fullets i **publicacions**, possibles enregistraments de músiques, recopilació de rondalles. Uns elements que a banda de quedar en el temps en **forma de llibres, Cd's, panells, i vídeos**, podran ser transferits a d'altres contextos educatius; a més de realitzar una **pàgina web** on quede constància de tot el producte final del nostre projecte. D'entrada podran tenir transferència a partir de la difusió a nivell del poble per tal de donar a conèixer a la pròpia concidatania la seua història i realitat més immediata a través de publicacions, d'exposicions i de presentacions (i el més important, en la seua llengua). Però no només això, sinó que també podrà donar mostra a d'altres centres (com per exemple a nivell de primària, al col·legi del propi municipi) o d'altres instituts de la comarca de la Vall d'Albaida, o d'altres ciutats de les comarques centrals. O fins i tot, que el nostre alumnat faça la **difusió radiofònica** de les seues investigacions i aportacions; així com la realització d'entrevistes, tant a la gent més major del poble, com als diferents especialistes locals i comarcals.

A l'hora de fer l'estudi del noms del terme d'Aielo de Malferit les competències comunicatives de l'alumnat es treballaran de manera directa, i no solament en l'àrea de valencià, llengua que vehicularà tot el projecte; sinó que també es farà us de l'altra llengua cooficial a les nostres terres, atés que en molts casos la documentació i material que cercarem estarà en aquesta llengua. També hem de tenir present que a partir de la traducció de

determinat material que realitzarem, sobretot en les publicacions, tindran cabuda les llengües estrangeres que es donen al nostre àmbit educatiu, sobretot l'anglès (i que al seu torn seran les que ens donaran possibilitat de treballar l'intercanvi lingüístic del nostre alumnat amb d'altres llengües minoritàries). Amb tot i això, des del **departament d'anglès** s'aprofitarà per treballar l'oralitat a partir de l'explicació dels coneixements i de les activitats fetes, a més de la seua exposició en material informàtic; així com l'explicació i aprenentatge de la terminologia més bàsica relacionada amb el nostre treball. Per la qual cosa cal tenir en compte que la nostra unitat didàctica-projecte «*Onomasticon Aielonae*» contempla, treballa i recull de manera directa el **plurilingüisme**. A més de promoure la normalització del valencià, tant en l'àmbit educatiu, administratiu i social –a parir de la recuperació i difusió de la toponímia local–, atés que com hem remarcat la llengua vehicular del nostre projecte és el català.

2.- Exercici

En aquesta unitat didàctica pretenem treballar la toponímia local del poble on es troba el nostre institut, Aiolo de Malferit. A partir dels mapes de toponímia elaborats per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua,⁹ es pretén que l'alumnat conega quins són els noms del seu espai més pròxim. Amb la finalitat de presentar exemples de la toponímia local, del paisatge lingüístic i de la denominació d'emplaçaments multilingües o en llengües minoritàries, en contextos històrics, polítics i socials, en mapes, a més de realitzar diferents il·lustracions dels espais més característics de la localitat.

Així cal que l'alumnat ubique els topònims en el mapa, a més faça un estudi del seu significat i de la seua procedència, a més de veure quina és la seua fonètica. L'alumnat a més a més ha de fer un treball de camp on

⁹ BOLUDA I ALBINYANA, Àlicia: «Toponímia dels pobles valencians. Aiolo de Malferit. La Vall d'Albaida», col·lecció Onomàstica i Toponímia, sèrie Toponímia dels Pobles Valencians. Acadèmia Valenciana de la Llengua, Secció d'Onomàstica. Ajuntament d'Aiolo de Malferit, 2006.

confronte els noms amb el mapa ja existent i comprove si encara tenen vigència els noms que apareixen en el mapa, a més d'aportar-ne de nous que no apareixen al plànol de l'AVL. Per a aquest fet haurà de fer enquestes entre la ciutadania del seu poble per comprovar els termes.

Així mateix haurà de fer fotografies de la localització dels topònims, a més de comprovar-ne cartogràficament la ubicació fent servir el visor cartogràfic elaborat per l'Institut Cartogràfic Valencià i la Generalitat Valenciana (<https://visor.gva.es/visor/>).

A més de treballar l'anàlisi i ubicació de la toponímia, des de la nostra matèria es veran les tipologies textuais dels textos narratius i expositius. D'una banda, en els textos narratius farem que l'alumnat faça una recopilació de les rondalles i llegendes existents a la localitat sobre els diferents topònims, com pot ser "El tambulló de les mentides", "La casa de la por", "La cova de la fos",... D'altra banda, quant als textos expositius farem que l'alumnat treballa des de diferents punts de vista la història del poble, a més de documentar d'altres característiques idiosincràtiques de la localitat d'Aielo de Malferit.

També es pretén fer una anàlisi de l'expressió pròpia d'Aielo de Malferit: "Jos", un mot que és gairebé un endemisme lingüístic. Per a aquest fet, pretenem que el nostre alumnat realitze un treball amb enquestes lingüístiques sobre el mot, el seu ús, la seua vigència, franges d'edat en què s'utilitza. A més d'esbrinar quin pot ser el seu origen...

Des del punt de vista de l'anàlisi de la llengua i la seua literatura, es pretén que l'alumnat faça una recerca de la presència d'Aielo de Malferit a la Literatura, per a aquest fet caldrà que s'analitzen diferents obres literàries per veure com s'hi plasmen els topònims des del punt de vista literari. A més de cercar quina presència té Aielo de Malferit dins de la prosa historiogràfica.

Uns altres exercicis que tenen una notable importància dins de la nostra unitat serà l'estudi de les diverses espècies de flora de la partida d'Aielo de

Malferit, analitzant la denominació en la nostra llengua,¹⁰ el seu nom científic, el seu hàbitat, així com els possible usos medicinals, alimentaris, industrials..., si és que en tenen. Així mateix, des del departament de biologia es treballarà l'estudi de la ornitofauna pròpia del terme, fent referència als noms comuns de cada espècie, a més dels científics, clar està; quina és la seua alimentació i quines són les seues característiques de cada ocell.

3.- Objectius

Des d'aquesta unitat didàctica al voltant dels noms de lloc, a més dels éssers naturals (plantes, arbres i ocells), es pretén que l'alumnat pugua aprendre diversos termes associats al paisatge lingüístic (monolingüe, bilingüe o multilingüe). A més de poder agrupar els diversos tipus d'exemples de denominació d'un territori, com ara públiques (autoritats i Administració, logotips públics, topònims, noms de carrers, institucions).

A més de la presa de consciència de les diverses funcions d'una llengua (informativa, representativa, reguladora, recreativa o manipuladora). Al mateix temps que pugua saber diferenciar entre macrotoponímia i microtoponímia. Així com fer-lo coneixedor dels elements que el puguen fer comparar la toponímia bilingüe (a més de congruència fonètica o semàntica).

Amb tot, amb l'anàlisi de la terminologia pròpia dels espais propis i dels éssers naturals més comuns, es pretén que l'alumnat pugua relacionar la denominació (multilingüe) dels territoris amb contextos històrics, culturals i socials diferents. A més de relacionar la denominació dels territoris amb qüestions polítiques (normativa, llinars relatius als/les parlants o usuaris/àries, llengües llegendàries, estatus d'oficialitat d'una llengua i la seua legitimació).

Dins del objectius plantejats en aquesta unitat didàctica no hem de deixar de banda els altres aspectes exposats en la introducció referents a la implicació d'altres departaments, atés que el caràcter interdisciplinar de la

¹⁰ AADD.: *Els noms dels éssers naturals. Recerques etnobiològiques a la Vall d'Albaida*, IEVA, Ontinyent, 2015.

unitat-projecte fa que es puguen treballar molts més aspectes que els toponímics, com poden ser els folklòrics, a partir de l'anàlisi dels malnoms, els refranys, les cançons..., per exemple.

Amb tot i això, des del **DEPARTAMENT DE VALENCIÀ**, llengua i literatura, així com des d'altres llengües, volem contribuir en aquesta unitat didàctica-projecte sobre la toponímia d'Aielo de Malferit; a més de conèixer l'origen etimològic dels diferents noms de lloc del terme municipal, s'hi vol contribuir als objectius d'aprendre a llegir i escriure, fent que l'alumnat interprete textos en suports diversos, tant dels àmbits personal, acadèmic i social; així com saber identificar diferents tipologies per a construir el significat global del text i com a suport a les tasques d'aprenentatge. A més de tenir la possibilitat de la redacció de textos amb adequació, coherència, cohesió; amb correcció ortogràfica i gramatical, utilitzant un llenguatge no discriminatori, i tenint present el procés de revisió de textos escrits, i sent capaç de resoldre els dubtes, de forma reflexiva i dialogada, amb l'ajuda de diccionaris impresos o digitals i d'altres fonts de consulta.

Així com fer que l'alumnat pugua fer resums utilitzant els procediments de síntesi adequats al nivell educatiu i a la tipologia textual, seleccionant les informacions essencials, generalitzant informacions relacionades, textos orals i escrits expositius i argumentatius, per poder usar la informació amb finalitats diverses segons la situació de comunicació. A més de tenir la capacitat de recopilar rondalles o llegendes, desenvolupant la capacitat creativa de poder inventar-se escrits referents a la toponímia analitzada en relació a allò que ha estudiat.

Amb tot, pretenem que l'alumnat siga capaç de col·laborar i comunicar-se, tant de manera oral com escrita, per a construir un producte o tasca col·lectiva compartint informació i continguts digitals i utilitzant les ferramentes de comunicació TIC i entorns virtuals d'aprenentatge. A més de tenir la capacitat de realitzar projectes de treball i crear continguts digitals (documents de text i presentacions multimèdia) per mitjà d'aplicacions informàtiques. Amb la finalitat de tenir iniciativa per a proposar i

emprendre accions que contribueixen a realitzar, amb supervisió, de forma eficaç, tasques o projectes individuals o col·lectius.

4.- Curs/edat

En funció del grau de complexitat i abstracció i de la localització dels grups minoritaris, i la seua pertinença dins del currículum oficial –almenys els nostres–, trobem que els cursos més apropiats per a implementar aquesta unitat didàctica poden ser els de segon cicle d'educació secundària obligatòria (14-16 anys); encara que també es podrien treballar en els cursos de primer cicle d'educació secundària obligatòria (de 12 a 14 anys), atenent a la seua interdisciplinarietat.

5.- Metodologia

L'aprenentatge és un procés complex a través del qual l'alumnat construeix i assimila nous coneixements i significats, al mateix temps que modifica i reorganitza els seus coneixements previs. Hem de tenir present que aquest procés es desenvolupa mitjançant un conjunt de principis metodològics generals, que després es concreten en les estratègies d'intervenció didàctica del professorat en l'aula. Aquests principis han de partir d'antuvi del grau de desenvolupament de l'alumnat i del seu aprenentatge previ, per poder assegurar la construcció dels aprenentatges significatius, i proporcionar situacions d'aprenentatge que tinguen sentit per a l'alumnat perquè aquestes siguen motivadores. Per a complir aquests principis, la metodologia ha de ser global, activa, motivadora, participativa i orientada cap l'aprenentatge significatiu, on no hem d'oblidar que l'alumnat és el principal protagonista del procés d'ensenyament-aprenentatge.

La finalitat, doncs, és fomentar l'autonomia de l'alumnat, de manera que, a través de la cerca d'informació i la resolució de problemes, aquest pugui arribar a un grau d'abstracció i conceptualització que els permeta aprofundir en el coneixement lingüístic i literari. Amb aquest objectiu, es combinen estratègies de caràcter expositiu amb estratègies de recerca i d'investigació, que permeten el desenvolupament de tasques i d'activitats d'aprenentatge més adequades per

al coneixement directe de la realitat terminològica més pròxima a l'alumnat. Les activitats proposades a l'alumnat de 4t d'ESO al llarg d'aquesta unitat didàctica referides a la matèria de valencià, llengua i literatura estan orientades a l'adquisició de destreses i l'ús de diverses tècniques i eines de treball pròpies de l'estudi lingüístic i literari.

A l'hora de treballar la metodologia es farà una presentació del tema per part del professorat, explicant els conceptes bàsics i atenent a les qüestions relatives al que es va a treballar en la unitat. Donant-li una major importància als elements semàntics de la terminologia de l'onomàstica (Power Point). A més es treballaran els coneixements previs de què parteix l'alumnat, fent un mapa mental de les maneres com es mostra la nostra llengua en l'espai públic (treball per parelles). Es farà un especial incís a les d'idees i les raons per les quals l'ésser humà té tendència a anomenar i etiquetar els entorns propers i llunyans (a l'aula).

Es classificaran els topònims repartiran els topònims atenent al fet que estiguin relacionats amb la presència humana: el poblament, les partides, vies de comunicació, d'altres llocs d'interés; elements físics: orografia i paratges, hidrografia natural i artificial (treball grupal 3-4 persones). L'alumnat haurà de redactar un informe sobre els topònims estudiats que haurà de presentar per escrit al professorat, a més de fer una exposició oral davant de la resta de la classe.

L'alumnat elaborarà diferents escrits per recopilar les rondalles i llegendes pròpies del terme on tinga una importància la toponímia local. (individual). A més es farà la recopilació de refranys i cançons populars de la localitat (parelles).

Realització d'enquestes d'ús social de la llengua per veure quina vigència té la nostra llengua entre la població local (individual).

6.- Durada

Entre 8-12 classes.

7.- Matèries que es treballen

Atenent al seu caràcter de projecte interdisciplinari, no solament es treballaran les àrees de les llengües maternes i estrangeres, sinó també que es treballarà en les de geografia i ciències, biologia, educació plàstica i visual, música, tecnologia, informàtica.

8.- Modalitat de treball

A l'aula, per parelles i individual; fora de l'aula: grupal, parelles i individual.

9.- Material

Mapes, material de dibuix: làmines, aquarel·les, pinzells, burí, premsa de gravats, premsa per assecar les mostres de l'herbari, internet, càmera fotogràfica, telèfons, ordinadors, impressora i projector.

10.- Fonts d'informació

Biblioteca: bibliografia específica, tant literària com geogràfica i històrica, flora, fauna; contactes personals, serveis municipals (especialistes: arxivers, botànics i internet: cartografia, context historicosocial).

11.- Avaluació

Amb la finalitat de portar endavant l'avaluació ens proposarem l'anàlisi i la implicació en cadascuna de les activitats realitzades, el seu aprofundiment i extensió. Realització de les enquestes, presentació del material en power point

(nivell escrit i oral), maquetes i execució dels taulers-pòsters mecànics dels mapes.

Respecte a l'avaluació, hem de tenir present que en el currículum per competències, l'avaluació té una funció reguladora de tot el procés d'aprenentatge, atès que ha de permetre decidir i adaptar les estratègies pedagògiques a les característiques de l'alumnat i constatar el seu progrés a mesura que avança en els aprenentatges. Ha de permetre al professorat contrastar el grau d'assoliment per part de l'alumnat dels objectius de les àrees o matèries que formaran part de l'«*Onomasticon Aielonae*» i de les competències bàsiques que es treballaran en cadascuna de les disciplines i ajustar, si és pertinent, els processos didàctics. Per a l'alumnat, l'avaluació també esdevé un element essencial per aprendre, ja que l'alumnat constata el seu progrés i sap regular-se estant més preparats per avançar en els aprenentatges i per seguir aprenent.

Per tant, cal cercar estratègies per compartir amb l'alumnat el procés avaluador i fer-lo partícip i protagonista del seu procés d'aprenentatge, i per compartir amb la resta del professorat i les famílies la coherència dels criteris d'avaluació aplicats en les disciplines o activitats escolars. A més a més, s'ha de tenir present que l'avaluació dels diferents treballs de la unitat didàctica ha de ser formativa i formadora, per a la qual cosa és realitzarà de manera periòdica on el professorat analitzarà el treball i la implicació de l'alumnat en les diferents tasques que es realitzen, la seua capacitat d'afrontar els problemes, de generar solucions, treballar en equip... A més del treball d'aula on l'alumnat haurà d'implicar-se de manera activa, hi haurà un treball de camp que també passarà a formar part de l'avaluació. El seguiment de tota aquesta tasca anirà acompanyada pels formularis KPSI (*Knowledge and Prior Study Inventory*): "Informe Personal"; que són els qüestionaris per recollir els coneixements previs i la posterior reflexió sobre el que necessita aprendre el nostre alumnat per respondre les qüestions; així a partir de la visualització dels conceptes-clau de primer nivell a través de mapes conceptuals –que s'aniran completant a mesura que se n'aprenen de nous, o, senzillament, converses en gran grup,

sempre que es promoga que tot l'alumnat exterioritze les pròpies representacions i les pugi regular– podem anar ampliant, aprofundint i millorant el procés d'avaluació. Així mateix emprarem la carpeta d'aprenentatge (*portfolio*), que permet recollir les diferents activitats que fa l'alumnat al llarg de l'aprenentatge d'un tema, els seus objectius i les seues reflexions sobre el que encara no sap prou bé, què farà per revisar els errors i què va millorant a mesura que avança en el coneixement. En aquesta carpeta inclourem també els resultats de les activitats d'avaluació amb finalitat qualificadora i a partir de totes les dades recollides cadascun del professorat que en forma part del nostre projecte deduirà la qualificació final que acredita els aprenentatges, que té la qualitat de ser més transparent per a l'alumnat.

12.- Activitats complementàries

Excursions pel terme per comprovar *in situ* el coneixement de la toponímia local, a més d'analitzar la flora (recull de mostres per fer l'herbari); així com la col·locació dels geoamagatalls per formar part de la georececa (tant pel terme com per la pròpia localitat).

Realitzar un exposició sobre el material treballat i recollit en la unitat-projecte amb la finalitat de donar a conèixer a la resta de la població la tasca feta, perquè en siguin coneixedors de la seua realitat natural, espacial, històrica i lingüística. Aquesta exposició pot ser a nivell local (espais municipals, col·legi de primària; com a nivell comarcal: d'altres pobles i col·legis de la mateixa zona-comarca)

6.1. TRADUCCIÓ A L'ANGLÈS (Traslation into English)

ACTIVITY 1, 4, 2: AN APPROACH TO THE MINORITY LANGUAGES. THE CATALAN CASE. STATE OF THE QUESTION?

In this didactic unit-project we have tried to gather 3 of the activities proposed at the project in one, since their main topic is closely linked and it is possible to work in a homogeneous way. Hence we have selected our first activity (What is a minority language?), paying special attention to our language, Catalan, its situation and special features in the European context. The 2nd will be Linguistic Prejudices and the 4th one will be devoted to the celebration of the Day of the minority language.

The **objective** is that students will be able to acquire information and conscience of the European minority languages, through the knowledge of the ECCA (European Charter for Regional or Minority Languages). Moreover, they will identify the state minority languages, learn about their history, alphabet, treatment, official recognition or not (that is to say, protection), and current situation in which they find themselves. We also aim at widening their linguistic conscience and the relevance of language varieties, leaving aside the main linguistic prejudices that surround them.

We also focus on the discovery of their history, richness, variety, culture and the surroundings in which the minority languages create themselves and develop.

We also pursue that students can defend with fact-based arguments their currency and use, as well as their persistence and importance, promoting the linguistic diversity.

Considering all these objectives, we have programmed a series of **activities and tasks** focused on the reflection, debate, surveys, projects, analysis and expositions so that students can get first-hand knowledge about the linguistic diversity, its respect and care, as well as to the banishment of the linguistic prejudices. These activities will be spread to the rest of the educational and social community, so as to transmit its importance, respect and conservation.

Given that each language has a particular way to codify, classify and register our realities, we have to educate our students in the respect of language variety, which will allow us to have a diversity of interpretations of our immediate reality.

ADDRESSEES

Students from the second cycle of Compulsory Secondary Education, 14-16 years old.

METHODOLOGY

Explore the ECCA (European Charter for Regional or Minority Languages). On the basis of the study of the European Card, we will work, debate and reflect on the minority languages and the linguistic diversity; in addition to the detection of the linguistic prejudices through different surveys their treatment. They will elaborate maps and murals at European and State level. Projects and tasks related to the European and state days of the minority languages.

TIMING

12-14 lessons

AREAS INVOLVED

Apart from our native languages (Valencian and Spanish) and the foreign language (English), other areas that will take part in this unit/project are History, Geography and Social Sciences.

WORKING MODALITY

They will work inside and outside the class, individually, in pairs and in group.

RESOURCES

- mural (poster board)
- wooden boards
- buzzers
- light bulbs
- printer and a plotter
- drawing material
- digital presentation

SOURCES OF INFORMATION

- Library
- Personal contacts
- Interviews
- Internet

CURS 2019-2020

www.vives.org

xarxavives

xarxavives

xarxa_vives

CONTINGUTS I ACTIVITATS RELACIONADES:

-Conceptes de sociolingüística: Glossari del dossier -desordenat: l'alumnat ha de buscar quina és la definició adient a cada entrada. En equips de quatre persones se'ls reparteixen targetes amb les definicions, per una banda, i els termes, per altra. Ells els han de relacionar: penjarem a la paret el resultat

-Llengua minoritària: Vídeo: Per què ara? Per què tu?
Entrevista a Davyth Hicks
Què ens passa valencians?
Alacant, la llengua amagada

-Prejudicis lingüístics: Vídeos de l'alumnat
Cançó de Rosalía i polèmica que en suscità
Bateria de preguntes (coneixements previs)

-Biografia: Llistat de personatges famosos. Com que els interessos del nostre alumnat corren de la mà de l'esport i de la música els obrim un petit ventall perquè continuen buscant: futbolistes: Gerard Piqué, Iniesta (nou parlant)
tennistes: Rafa Nadal
corredores: Laia Sanz
corredors: Marc Márquez
nadadores: Ona Carbonell
músics: a l'article de Rosalia se n'esmenten uns quants.

Recordem les biografies dels iaies i les iaies que treballarem a principi de curs, ens poden servir de model i inspiració

-Nous i noves parlants de llengües minoritàries: R. Palomino

-Hem volgut enquadrar totes les informacions aportades amb un "abans" i "després".
-Què pensàvem? Què sentíem?
-Confrontació de nova informació
-Què hem après? Quina reacció provoca aquest nou aprenentatge?

SENSIBILITZACIÓ

[-https://www.youtube.com/watch?v=I4_ICU-9fJc](https://www.youtube.com/watch?v=I4_ICU-9fJc)

Aquest curt, realitzat per dues il·licitanes, il·lustra molt bé el que volem demanar als alumnes. El veem i el comentem a classe.

AUTOCONeixEMENT

Ara us toca a vosaltres:

Graveu un vídeo on respongueu a la pregunta: què és per a mi el valencià?
i envieu-lo al concurs.

DESCOBRIM QUÈ SENTEN ELS COMPANYS.

Veiem tots els treballs a classe i els valorem (qualitat, originalitat, correcció: gramàtica, dicció i adequació al que s'ha demanat: temps, contingut).

ALTRES TESTIMONIS

<https://www.youtube.com/watch?v=dIv-IPtxWY>

Ser a la frontera sud mira més avall d'Elx. Tenim en compte que molts iaies i iaies del nostre alumnat venen de la zona de l'Horta d'Oriola; aquests testimonis ens interpel·len també.

ENS INTERROGUEM I TRENQUEM PREJUDICIS

Responem les següents qüestions:

-Com parlem nosaltres el valencià? Incidim sobre els iaies (als vídeos apareix una iaia que menysprea el seu valencià). Posem el punt de mira en el que fem bé, la fonètica, per exemple:

-Com pronunciem a Elx?

LLEGIM

Després de dir la seua, els passem el fragment de la *Crònica* de Ramon Muntaner on apareix esmentada la nostra ciutat:

"E com la dita ciutat hach presa e poblada tota de Cathalans, e axi mateix **Oriola** e **Elx** e Guardamar e Alacant e Carthagenia e los altres llochs; si que siats certs, que tots aquells qui en la dita ciutat de Murcia o els dauant dits llochs son poblats son vers Cathalans e parlen del **bell catalanesch del mon**, e son tots bons homens darmes e de tots feyts. E pot hom be dir, que aquell es dels graciosos regnes del mon; que en veritat vos dich, quentre tot lo mon yo ne altre no pot saber, que dues prouincies sien millors ne pus gracioses de totes coses, com es lo regne de Valencia e lo regne de Murcia."

Ara canviem de paisatge i de registre, del sud al Nord, fem el viatge invers de Ramon Muntaner, i de la crònica a la cançó, però dins de la creació.

ESCOLTEM

<https://www.youtube.com › watch>

Que jo sé que he nascut per ser milionària

Com si plogués llençant els bitllets pels aires

Un dia per Mumbai i el següent a Malta

Sempre ben escoltada a prova de bala

I el que voldria és tenir un Bentley

De color blanc i un de color verd

Però tot això sé que no ho puc fer

Fins el dia que tingui molts diners

I el que voldria és tenir

Fucking money man

Només vull veure bitllets de cent

Fucking money man

Signe del dollar dintre la ment

Fucking money man

Només vull veure bitllets de cent

Fucking money man

Signe del dollar dintre la ment

Que jo sé que he nascut per ser milionària

Perquè em tanquin el Louvre així com el Macba

Cada dia celebrant el meu compleany

I dos lleopards corrent pel jardí de casa

I el que voldria és tenir

Fucking money man

Només vull veure bitllets de cent

Fucking money man

Signe del dollar dintre la ment

Fucking money man

Només vull veure bitllets de cent

Fucking money man

Signe del dollar dintre la ment

Porto dos Audemars

Fets a mà coberts de diamants
I un Hublot Black Caviar Bang bang
Que te'l puc regalar
Tinc un xaval contractat
Perquè m'obri els regals de nadal
Tanco el centre comercial
I em menjo jo sola un gelat
Cava o champagne
Poppin' botelles
Bautizo el iot
Compro una estrella
Tinc una illa que té el meu nom
Però el que voldria és tenir
Fucking money man
Només vull veure bitllets de cent
Fucking money man
Signe del dollar dintre la ment
Fucking money man
Només vull veure bitllets de cent
Fucking money man
Signe del dollar dintre la ment
Fucking money man
Només vull veure bitllets de cent
Fucking money man
Signe del dollar dintre la ment
Fucking money man
Només vull veure bitllets de cent
Fucking money man

LES REACCIONS

<https://www.lavanguardia.com/encatala/20190708/463346235221/rosalia-fucking-money-man-milionaria-cumpleanys.html>

Tot això va esclatar dijous, quan Rosalía Vila Tobella va estrenar el single *F*cking money man* , amb una cançó en català, *Millonària* , i una altra en castellà, *Dio\$ No\$ Libr€ D€l Din€ro* . Les xarxes socials de seguida van bullir com a cassola en forn, però en aquesta ocasió no només per la vàlua indiscutible de les noves propostes de l'artistassa de Sant Esteve Sesrovires, sinó perquè a la cançó en català hi ha algunes paraules no normatives; en definitiva, barbarismes.

Començant pel títol, que ella pronuncia *millonària* , tal com surt sobreimprès al videoclip, seguint amb *bautitzo* (“bautitzo el iot”) i acabant amb la gran polèmica: *cumpleanys* . És ben bé que amb el català es donen unes situacions que no passen en altres llengües.

La precarietat i la minorització a què el volen sotmetre alguns partits polítics fa que alguns parlants estiguin pendents de qualsevol element distorsionador per llançar atacs que sovint resulten desmesurats i acaben produint l'efecte contrari.

L'art és lliure, és un dels camps en què la llibertat d'expressió és més important, i és per això que sovint els escriptors –i aquí cal incloure els lletristes– juguen amb les paraules i l'expressivitat com un element més del seu art. Si això passa en totes les llengües, la normalitat és que també passi en català. I si és trap no ens ho hauríem ni de plantejar.

En aquest cas, als crítics que han mostrat el malestar per aquests tres barbarismes els ha passat allò que l'arbre no els ha deixat veure el bosc. Per sort, la majoria dels lingüistes i també les entitats que vetllen pel bon ús de la llengua han celebrat que Rosalía hagi fet aquesta cançó en la llengua d'Ausiàs Marc i Marta Ricart.

Que l'artista hagi emprat el català és una operació propagandística que, si qualsevol entitat oficial l'hagués volgut dur a terme, li hauria costat un ull de la cara, una milionada, vaja. Bitllets de cent a cabassos. I, en canvi, l'artista l'ha feta de franc.

La directora de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, Ester Franquesa, va voler remarcar la importància que la cançó sigui en català perquè acostia la gent a la llengua. El Consorci per la Normalització Lingüística també es feia ressò de l'augment de consultes de persones interessades a saber més coses del català i aprendre'l.

El que ha fet Rosalía és donar normalitat a una de les dues llengües oficials que es parlen a Catalunya. Contra els que voldrien que només la parléssim en la intimitat, l'artista l'ha internacionalitzada, l'ha feta menys exòtica.

Al capdavant, és un èxit d'una bona part de la societat catalana, que integra les dues cultures lingüístiques de manera natural. Cal recordar que el primer gran èxit de l'artista, *Malamente* , està inspirat en *Flamenca* , una

història occitana anònima del segle XIII que explica les penes i treballs d'una dona que pateix la gelosia del seu home. La violència masclista tan antiga i tan moderna, malauradament. Malamente.

Ara bé, es podrien haver evitat, aquests barbarismes? Segurament que sí, però l'expressivitat de la cançó i el que n'hem arribat a parlar (com ara aquest article) se n'haurien ressentit. I pels que es pensen que les altres cançons catalanes estan perfectament escrites segons la norma de l'IEC, només han de donar un cop d'ull al treball de fi de grau de Traducció i Interpretació de la UPF de l'alumna Dolça Poch Almar, que Arnau Tordera, el cantant d'Obeses, va referenciar a les xarxes arran de la polèmica *millonària*. No se'n salva ningú, des de Lluís Llach i Serrat fins als Catarres, passant per Sopa de Cabra, Sau, Manel, Els Amics de les Arts, Els Pets, Lax'n'Busto, Gossos...

--Aprofitem tot el que ens ofereix l'article, que no és poc, per reflexionar-hi:

- els grups o cantautors -evidenciem que hi ha molta música en català i convidem els alumnes a escoltar-la,

- donar normalitat a la llengua,

- l'occità com a llengua veïna i germana: els orígens de la nostra poesia: els trobadors i les trobairitz,

- la possibilitat de batejar, no un *iot*, una *estrella* (la que volia comprar Rosalia?) amb els dos enamorats més apassionants de la nostra literatura:

<http://acpv.cat/2019/11/06/posem-a-tirant-i-carmesina-al-cel/>

AMB MÉS INFORMACIÓ, MÉS CONEIXEMENTS .COM MÉS DESINFORMACIÓ, MÉS PREJUDICIS

Llancem una bateria de preguntes que ell han de contestar basant-se en els seus coneixements previs:

-Quantes llengües es parlen a Europa?

-Quines diries que són les més parlades?

-Depén del nombre de parlants el prestigi d'una llengua?

-Quins altres factors poden influir en aquest estatus?

-Quan Shakespeare escrivia l'anglès tenia el mateix prestigi que ara?

Ara toca llegir i tornar a formular-te les preguntes: Davyth Hicks, secretari general de l'Associació d'ELEN (European Language Equality Network) i defensor de la igualtat de totes les llengües d'Europa, ens obri els ulls a noves llengües i ens aporta reflexions ben lúcides al voltant d'Europa.

<https://www.lavanguardia.com › lacontra › a-europa-h..>

-Què és el còrnica?

-Una llengua europea, cèltica. Es va parlar a Cornualla, regió al sud-oest del Regne Unit.

-Es va parlar? Ja no es parla?

-A començaments del segle XX quedaven **només tres parlants** de còrnica...

-Tres!

-Hi va haver una **reacció per rescatar-la**: avui som 600 parlants de còrnica entre els 500.000 habitants de Cornualla.

-Per què ha decidit parlar-lo?

-De petit, amb els meus pares, ens en vam anar a viure a Anglaterra: allà la gent em feia notar el meu accent diferent, **em vaig fer conscient** de les meves arrels ancestrals... i vaig sentir ganes de recuperar-les! (...)

-Però si només té 600 parlants...

-I què? Cada llengua és un tresor cultural, una visió del món, una riquesa. La dignitat d'una llengua no depèn del nombre de parlants! Mereixen totes el mateix respecte.

-Què en sap, de la història del còrnica?

-Que deriva del britònic (amb o, eh?), que generaria al seu torn el gal·lès, l'escocès i el bretó, a la Bretanya gal·la. Són llengües avui minoritàries a Europa.

-Quantes llengües minoritàries es parlen avui a Europa?

-A Europa es parlen avui un total de **84 llengües**, de les quals 24 llengües són oficials, cenyint-me als 28 països de la Unió Europea: les 60 llengües restants són regionals, minoritàries i minoritzades.

-Quin matis hi ha entre regional, minoritària i minoritzada?

-Llengua regional és la parlada en una zona del territori d'un Estat. Minoritària, la no oficial d'un Estat. Minoritzada, la discriminada per una legislació estatal.

-El **atalà**, què és?

-No és regional, ja que es parla en diferents països. És **minoritària** a Espanya, ja que al seu Estat no és oficial, encara que la parlin deu milions de persones! Sí que ha estat i està minoritzada, ja que els seus parlants són discriminats.

-Perdoni, però el català és llengua cooficial a Catalunya.

-Un gran exemple, molt inspirador per a totes les llengües minoritàries d'Europa! Malgrat això, la llengua catalana continua sent minoritzada, insisteixo.

-En què, sisplau?

-Molts jutjats discriminen i humilien catalanoparlants... I no poden veure pel·lícules o sèries doblades al català... I moltes empreses incompleixen la normativa sobre etiquetatge en català... I l'Estat espanyol amenaça el model català d'immersió lingüística, tan fructífer i cohesionador...

-Quin escenari seria l'ideal?

-L'Estat espanyol accepta amb naturalitat, sense pressions externes, que Espanya és plurilingüe..., i converteix el català, el basc, el gallec i el castellà en llengües oficials en pla d'igualtat. Cooficialitat plena!

-Utòpic.

-Per què? Estem bojos? Per què s'ha de maltractar tants parlants d'una llengua? Trenquem ja aquesta absurda equació d'un Estat igual a una llengua! Un Estat europeu pot tenir diverses llengües oficials, sense discriminacions. Seria molt raonable i just. Cada llengua és riquesa. No entenc la por davant el català que detecto a Espanya, aquesta resistència tan inquisitorial!

-Doncs miri que França...

-Sí, és cert, França és avui el país d'Europa que més cruament discrimina les seves llengües minoritàries, el català, l'occità, el basc, l'alsacià, el bretó..., que s'hi parlava abans que existís el francès i la mateixa França! És escandalós considerant els drets civils.

-França els va inventar.

-És paradoxal, sí: tanta igualtat, llibertat, fraternitat..., però no és igualitària amb les llengües, t'obliga a ser francòfon per ser ciutadà. No és natural, l'homogeneïtat cultural.

-Quin **país** europeu és avui el **més respectuós** amb les seves llengües?

-**Finlàndia**, sens dubte. Té dues llengües cooficials: el finès i el suec, parlat per molts ciutadans finlandesos.

-Quina llengua minoritària és avui més fràgil a Europa?

-El còrnic, sens dubte! Seguit de l'inari, parlat per alguns centenars de lapons, i del manx, a l'illa de Man, que està entre la Gran Bretanya i Irlanda.

-Vostè ensenya còrnic als seus fills?

-Sí, i per això formen part de la primera generació de parlants nadius de còrnic. Els altres el vam aprendre quan ja érem adults.

-I si desaparegués el còmic, què?

-S'amputaria una faceta de l'ànima humana, la humanitat s'empobriria. Si tolerem la seva degradació, extirpem una fracció de la condició humana.

Amb Davyth encetem la galeria de persones que canvien de llengua i aprofundim en els conceptes de prestigi, llengües útils, diversitat... i contraposem un prejudici amb una actitud proactiva del parlant.

Continuem amb Europa i presentem les seues llengües minoritàries, repassant tots els conceptes que apareixen al **Glossari del Dossier sobre la Carta Europea de les llengües regionals o minoritàries**.

TORNEM A CASA

En aquests documentals introduïm la figura de la nouvinguda que s'interroga davant una situació lingüística poc normalitzada:

<https://vimeo.com/93149081> Què ens passa valencians?

REVISEM LA HISTÒRIA

Aquest documental se'ns apropa encara més, analitzem les causes del silenci, per què molts valencianoparlants han esdevingut valencianocallants.

https://www.youtube.com/watch?v=KWh1vnm_AKl El valencià a Alacant, una història amagada

LA HISTÒRIA CANVIA

VENS DE FORA, BENVINGUT (NOUS PARLANTS)

En l'actualitat trobem testimonis de persones la llengua d'origen de les quals no és el català però l'adopten perquè volen sentir-se'n un membre més.

<https://www.vilaweb.cat/noticies/rosario-palomino-llengua-vargas-llosa-consequencia-colonialisme/>

Rosario Palomino: 'Els autòctons canvien la llengua per amabilitat, però el nouvingut se sent discriminat'

Entrevista a la impulsora de la campanya 'No em canviïs la llengua', amb què persones provinents d'arreu demanen que la gent se'ls adreci en català

Rosario Palomino es defineix com a catalana nascuda al Perú. Va arribar de Lima ara fa uns trenta anys gairebé per casualitat i, després d'un amor a primera vista amb la cultura catalana, va acabar quedant-se a Barcelona, on treballa de psicòloga. Lluny de considerar que les llengües són simples eines de comunicació, defensa que serveixen per a veure el món des de moltes perspectives diferents i descobrir noves realitats. És per això que no va dubtar en cap moment d'aprendre català, que considera també una eina d'integració fonamental per als nouvinguts. Malgrat que el parla de manera gairebé perfecta i que fa molts anys que viu a Catalunya, sovint li passa que tothom dona per fet que només parla castellà. Com que era un fenomen habitual, va decidir d'impulsar la campanya '**No em canviïs la llengua**', en què catalanoparlants no nascuts a Catalunya demanen que la gent se'ls adreci en català. Persones de Síria, Etiòpia, el Brasil, el Salvador, el Perú, la Xina i Algèria, entre més, participen en la campanya, que ha tingut una gran acollida.

—**Per què va impulsar la campanya?**

—Un dia, al mercat, una dona em va atendre en castellà tot i que jo li parlava en català. La seva companya, colombiana, li va dir: 'Per què li canviïs la llengua?' I jo vaig insistir-hi: 'No em canviïs la llengua, dona.' Tot va ser entre riures, i després vaig continuar xerrant amb la dona colombiana, que em va dir que a ella i al seu marit els passava igual. Els vaig proposar de fer-nos una fotografia tots tres i penjar-la demanant que no ens canviessin la llengua. Aquest *tweet* va tenir molts *retweets*. Aleshores vaig fer un compte específic per a demanar que catalanoparlants d'altres llocs del món se'ns unissin per reivindicar que volem viure en català. Un noi ens va dir que feia molt de temps que feia el préssec perquè sempre parlava en castellà amb el xinès de la cantonada i el dia que va canviar la llengua es va adonar que parlava un català perfecte! Com que Catalunya és terra d'acollida, sempre se'ns intenta facilitar la vida i per això es canvia la llengua.

Defenseu la llengua com a eina d'integració. Per tant, encara que a vegades tinguem la percepció contrària, parlar als nouvinguts en castellà pot tenir un punt discriminatori?

—Quan jo era en el procés d’adaptar-me i em canviaven la llengua em feien sentir molt malament. Sentia que ho feien perquè no la sabia parlar bé. Molta altra gent també m’ho ha dit, que s’ha sentit discriminada per això. Jo els dic que és una fase per la qual passem. La gent no ho fa perquè ens rebutgi, sinó perquè pensa que tots parlem castellà i vol facilitar-nos la vida. Hi ha una dissonància cognitiva perquè els autòctons canvien la llengua per amabilitat, però el nouvingut se sent discriminat. A vegades la gent fa coses, com ara presentar-te un estranger, perquè pel fet de ser de fora sembla que ja hàgiu de ser amics, encara que faci molts anys que vius aquí. A mi alguna vegada m’han dit: ‘Mira, un peruà!’ Doncs molt bé... A més, quan em presenten un peruà que fa molts anys que viu aquí i no parla català em demano per què no ha fet l’esforç d’adaptar-se.

I NOSALTRES... ARA QUÈ FEM?

Obrim un debat i arpleguem propostes, fem balanç.

Què hem après?

Ha canviat alguna cosa?

Volem canviar-ne més?

SUBJECTS AND RELATED ACTIVITIES:

- Sociolinguistic concepts: Glossary of the dossier – disorderly: students must look for what is the appropriate definition in each entry. In teams of four people cards are assigned with the definitions, on the one hand, and the terms, on the other. They must relate them: we will hang the result on the wall.

-Language minority: Video:

'Why now? Why you?'

Interview with Davyth Hicks

'What happens to us Valencian people?'

'Alicante, the hidden language'.

-Linguistic prejudices:

Student videos

Rosalía's song and controversy that provoked.

Battery of questions (previous knowledge)

-Biography: List of celebrities. Due to the fact that the interests of our students are in the hands of sport and music, we open a small gap to keep them looking:

footballers: Gerard Piqué, Iniesta (new speaker)

tennis players: Rafa Nadal

female runners: Laia Sanz

male runners: Marc Márquez

swimmers: Ona Carbonell

musicians: in the article by Rosalia a few of them are mentioned.

Let's remember the biographies of the children grandparents, we worked with them at the beginning of the grade. They can serve as a model and inspiration.

- New speakers of minority languages: R. Palomino

- We wanted to frame all the information provided with a "before" and "after".

- What did we think? What did we feel?

- What did we learn? What reaction does this new learning cause?